

Revideret, februar 2012

Notat om fremskrivning af den regionale udvikling med LINE på grundlag af ADAM-fremskrivning af landets økonomi jf. Finansministeriets konjunkturvurdering fra maj 2011 (BASISversion_aug2011)

I dette notat gennemgås resultaterne af opdatering og aktualisering af det lokale samfundsregnskab (SAM-K) for 2007 – 2009 og LINE's fremskrivning af den økonomiske udvikling for regioner for hvert af årene 2010-2016 samt 2020 og 2024 (tilsammen benævnt BASISversion_aug2011).

Opdateringen af SAM-K (2007 -2009) bygger på:

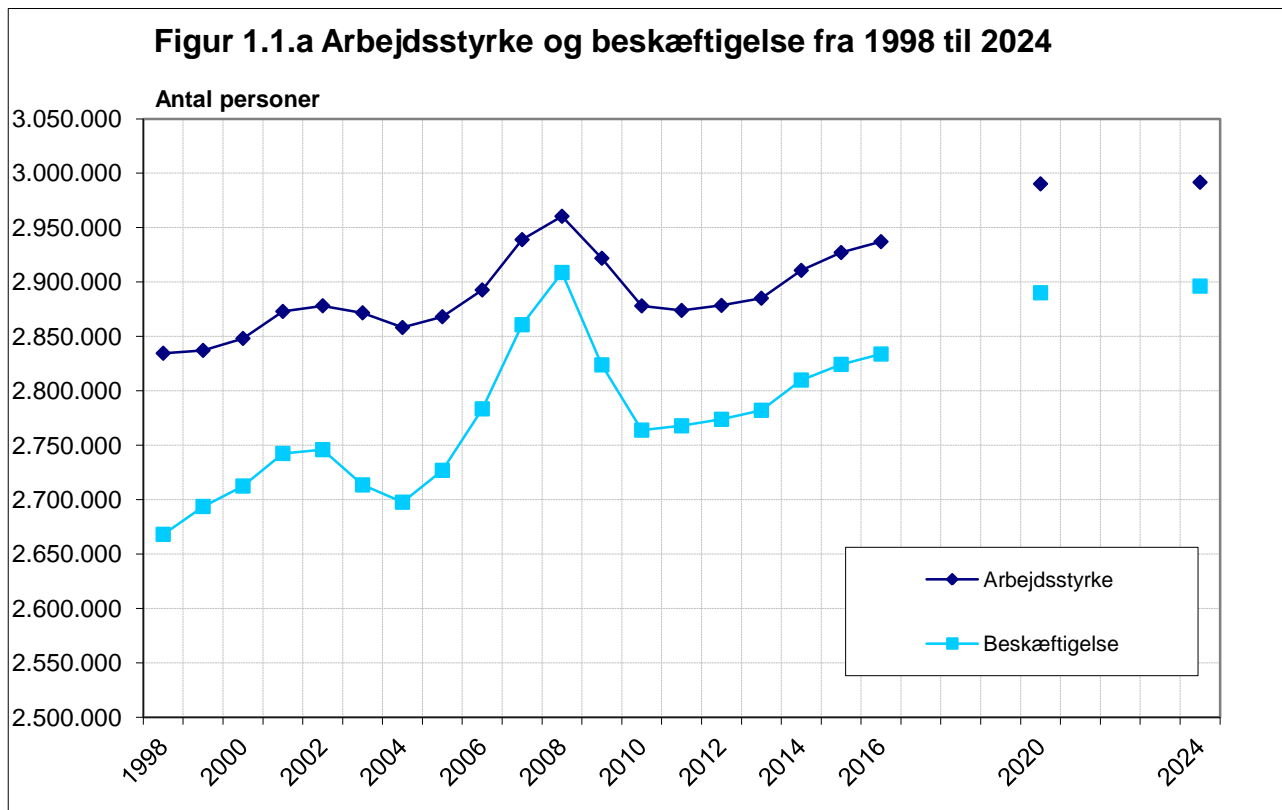
- Revideret fremskrivning med ADAM fra juni 2011 baseret på:
 - a. den daværende regerings 2020-plan
 - b. ADAM's historiske databank fra april 2011
 - c. Finansministeriet seneste konjunkturvurdering fra maj 2011
- DATAinputSAMK, som indeholder opdatering af:
 - a. DREAMdata, som er opdateret med data vedr. beskæftigelse og arbejdsløshed for 2. kvartal 2011
 - b. KRNR vedr. 2007 (endelig) og 2008-2009 (foreløbige data)
 - c. Personregisterdata vedr. 2009 (som Danmarks Statistik henregner til 2010)
 - d. Tilgang- og anvendelsestabeller for kommuner (varebalancer) med endelige data for 2007 og foreløbige data for 2008 til 2009
- SAM-K, som udbyggede nationalregnskaber for danske kommuner, er opdateret med endelige regnskaber for 2007 og foreløbige regnskaber for 2008-2010 (se under ALFRED\DATAalleAAR og ALFRED\LETTEtabeller)
- LINE, som er opdateret med fremskrivninger fra 2011 til 2024 (se under ALFRED\DATAalleAAR og ALFRED\LETTEtabeller)
- SAM-K og LINE har som noget nyt en opgørelse af BNP, primær bruttoindkomst og disponibel bruttoindkomst mv., i alt og pr. indbygger

Personregisterdata er opdateret med 2009-data og der kan knyttes følgende bemærkninger til data:

- RAS-data, som er opdateret med nye data for både 2008 og 2009. Der er tale om databrud i opgørelsen af beskæftigelse mv. fra 2007 til 2008
- Variablen ATP-betalinger, som indgår i SAM-K og LINE, er endnu ikke fuldt dækkende for 2009, således at SAM-K og LINE har et helt ubetydeligt databrud for variabelen personlig indkomst fra 2008

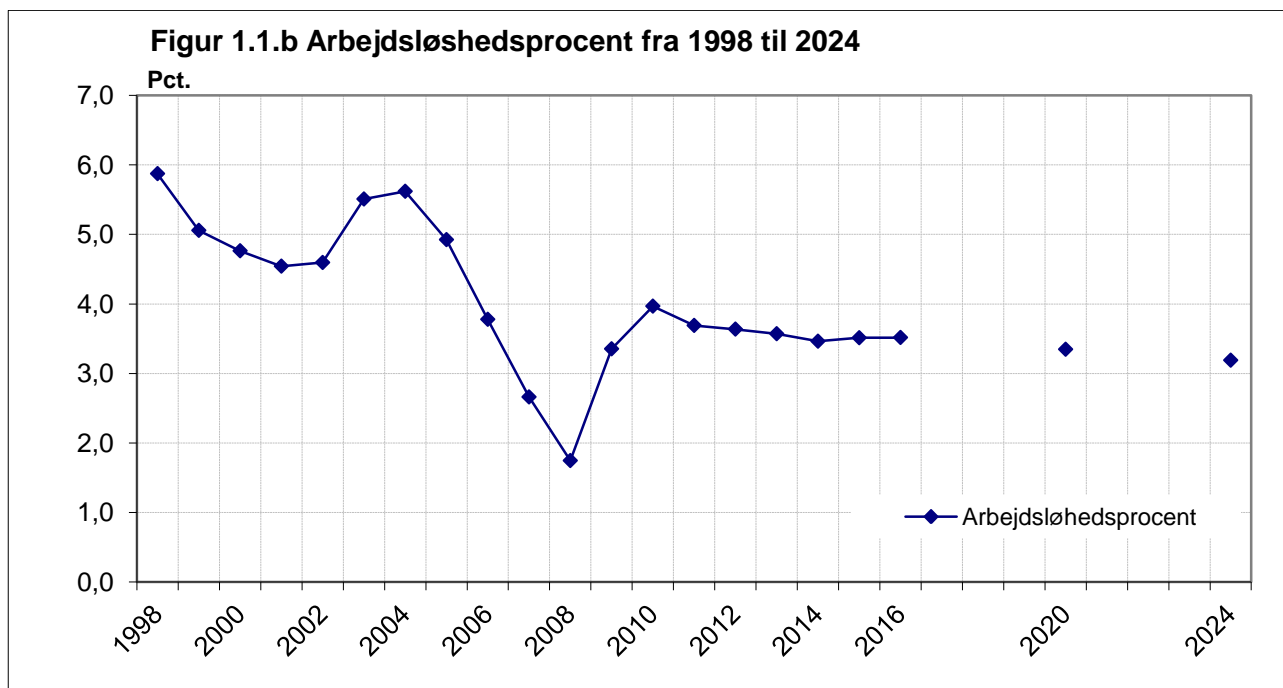
1. Landets økonomi fremskrevet med ADAM¹.

Udgangspunktet for fremskrivningen af den regionale og lokale økonomiske udvikling (med LINE²) er en fremskrivning af den samlede danske økonomi med ADAM-modellen. Hvis der tages udgangspunkt i arbejdsmarkedet tegner ADAM følgende billede:

¹ Detaljerede resultater af ADAM-fremskrivningen kan ses i brugersystemet ALFRED under "BASISversionAUG2011\ALFRED\ADAMfremskrivning"

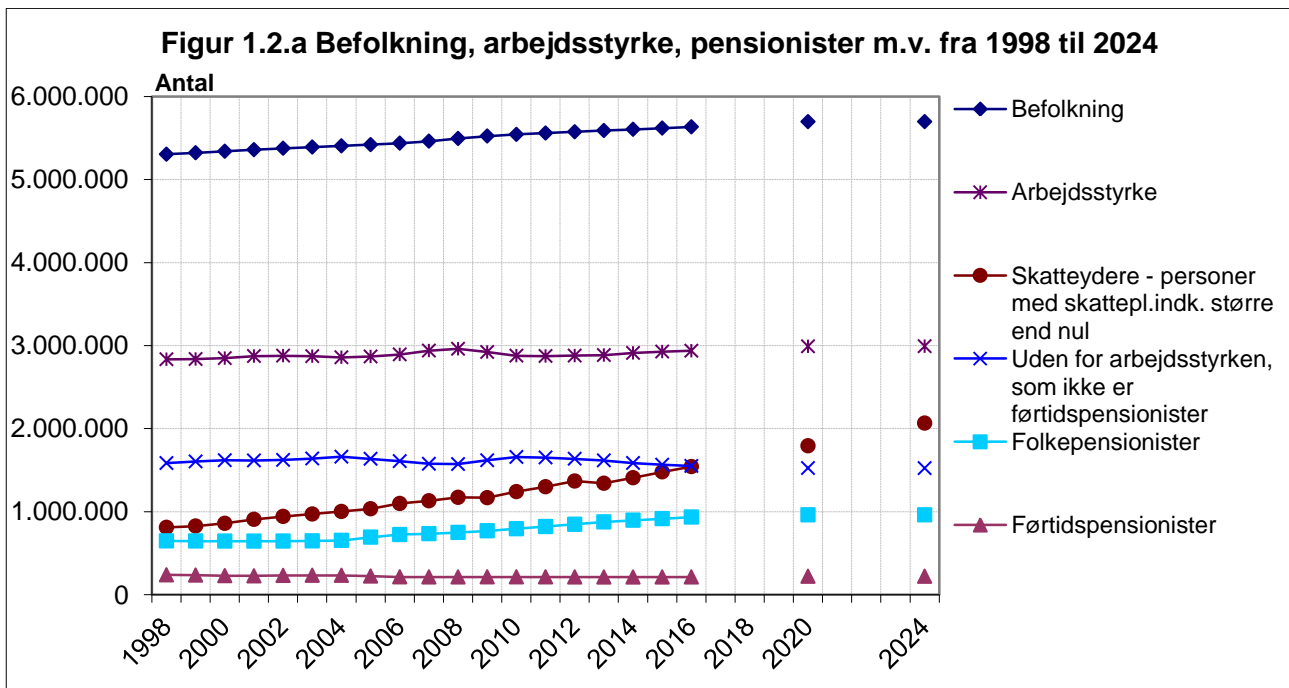
² LINE er en lokal- og interregional økonomisk model med kommunen som økonomisk enhed. LINE er en makroøkonomisk model, hvor beskæftigelsen bestemmes af produktion, som bestemmes af efterspørgslen – f.eks. eksport til udlandet, eksport til andre kommuner og efterspørgsel fra kommunen selv. Produktionen bestemmer hvad tjenes (bruttoværditilvæksten, primærindkomsterne, skatter og disponible indkomster). Arbejdsløsheden bestemmes af beskæftigelsen men også af arbejdsstyrken, som angiver hvor mange af de enkelte kommuners befolkning, som er til rådighed for arbejdsmarkedet. Arbejdsstyrken er bestemt af befolkningen. En nærmere dokumentation af LINE findes flere steder: For det første gives i brugervejledningens kapitel 2 en beskrivelse af LINE, som model til fremskrivning og konsekvensberegning. En grundigere mere teknisk beskrivelse af modellen er givet i Madsen et al. 2001 samt Madsen & Jensen-Butler (2005).

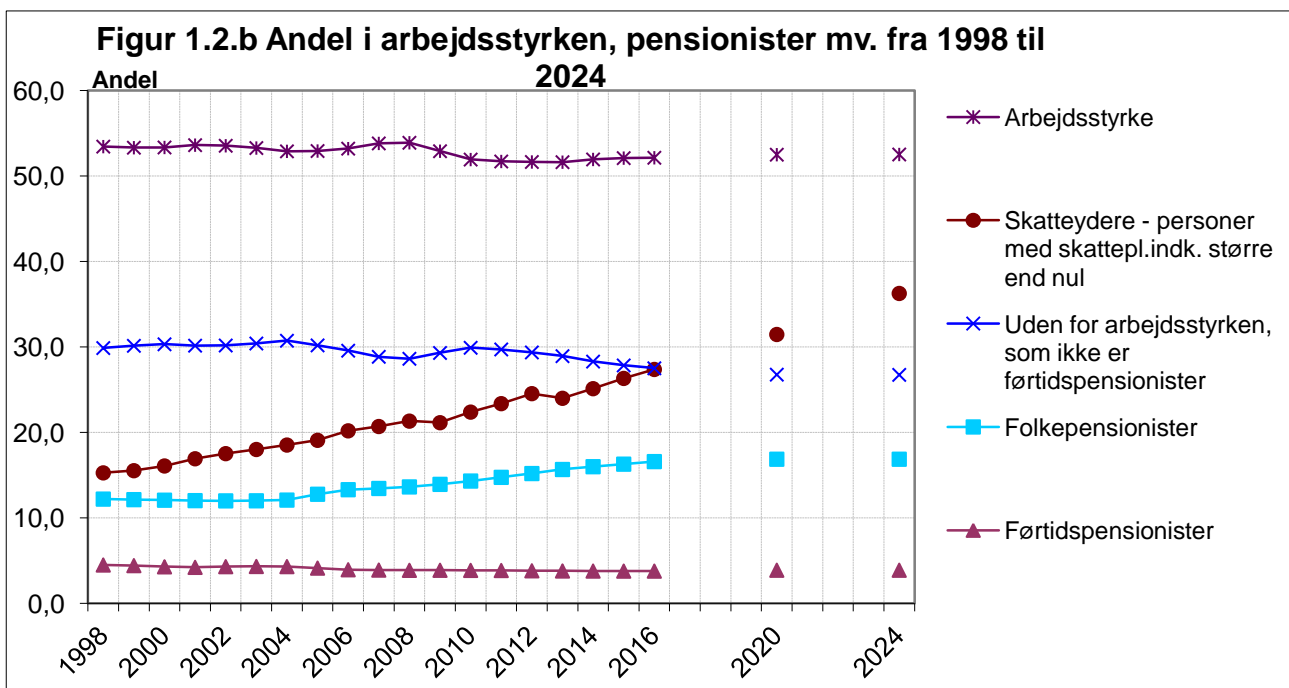
Det fremgår, at både beskæftigelse og arbejdsstyrke voksede markant fra 2004 frem til 2008. Arbejdsstyrken steg med ca. 100.000 fra 2.850.000 til 2.950.000. Samtidig voksede beskæftigelsen med ca. 200.000 fra 2.700.000 til 2.900.000, dvs. endnu mere end arbejdsstyrken. Som følge heraf faldt arbejdsløsheden fra ca. 150.000 helt ned til et historisk lavt niveau på omkring 2 % af arbejdsstyrken eller ca. 50.000 i 2008. Med krisen er beskæftigelsen faldet med ca. 150.000 til godt 2.750.000 i 2011. Der forventes en svag stigning heri i årene frem til 2013, hvorefter stigningen herefter er mere kraftig imod 2020 med et niveau på 2.900.000 beskæftigede.

Arbejdsstyrken forventes at stige fra ca. 2.870.000 personer i 2011 til 3.000.000 i 2020, med den væsentligste stigning fra 2013 og frem til 2020. Arbejdsløsheden forventes således at være konstant godt 100.000 heltidspersoner svarende til lidt under 4 % af arbejdsstyrken frem til 2016, faldende til 3 % i 2024.

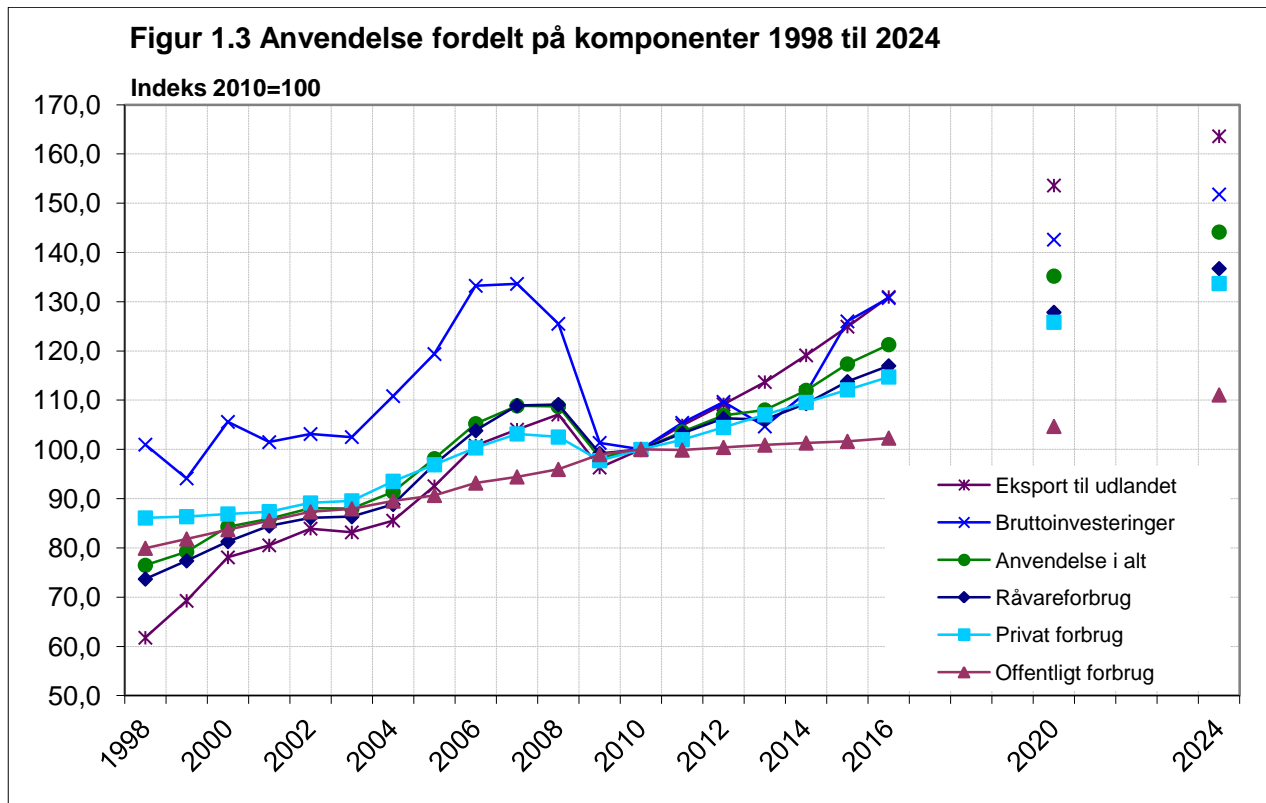
Der er i fremskrivningerne ikke indlagt effekten af gennemførelsen af efterlønsreformen, der vil udskyde tilbagetrækningsalderen. Udviklingen i arbejdsstyrken er ikke alene en funktion af konjunkturerne – krisen 2009-2011 og den efterfølgende forventede stabilisering – men også af den bagvedliggende demografiske udvikling:

Det fremgår, at befolkningen vil vokse fra ca. 5.634.000 i 2011 til ca. 5.604.000 i 2016 (jf. figur 1.2.a). Arbejdsstyrken forventes i samme periode at være svagt voksende fra 2.874.000 i 2011 til ca. 2.937.000 i 2016. Antal personer uden for arbejdsstyrken vokser fra ca. 2.674.000 i 2011 til 2.705.000 i 2016 svarende til at forsørgerbyrden vokser (se figur 1.2.b). Især vokser antallet af pensionister med godt 100.000 eller med ca. 10 % fra knap 1.036.000 i 2011 til godt 1.147.000 i 2016. Denne vækst er alene trukket af antallet af folkepensionister, der udgør hele stigningen i perioden. Antallet af folkepensionister stiger således fra 820.000 i 2011 til 935.000 i 2016, hvilket er en markant stigning på 14 %, ligesom det målt som andel af befolkningen er en vækst på et procent point fra 14 til 15 %.

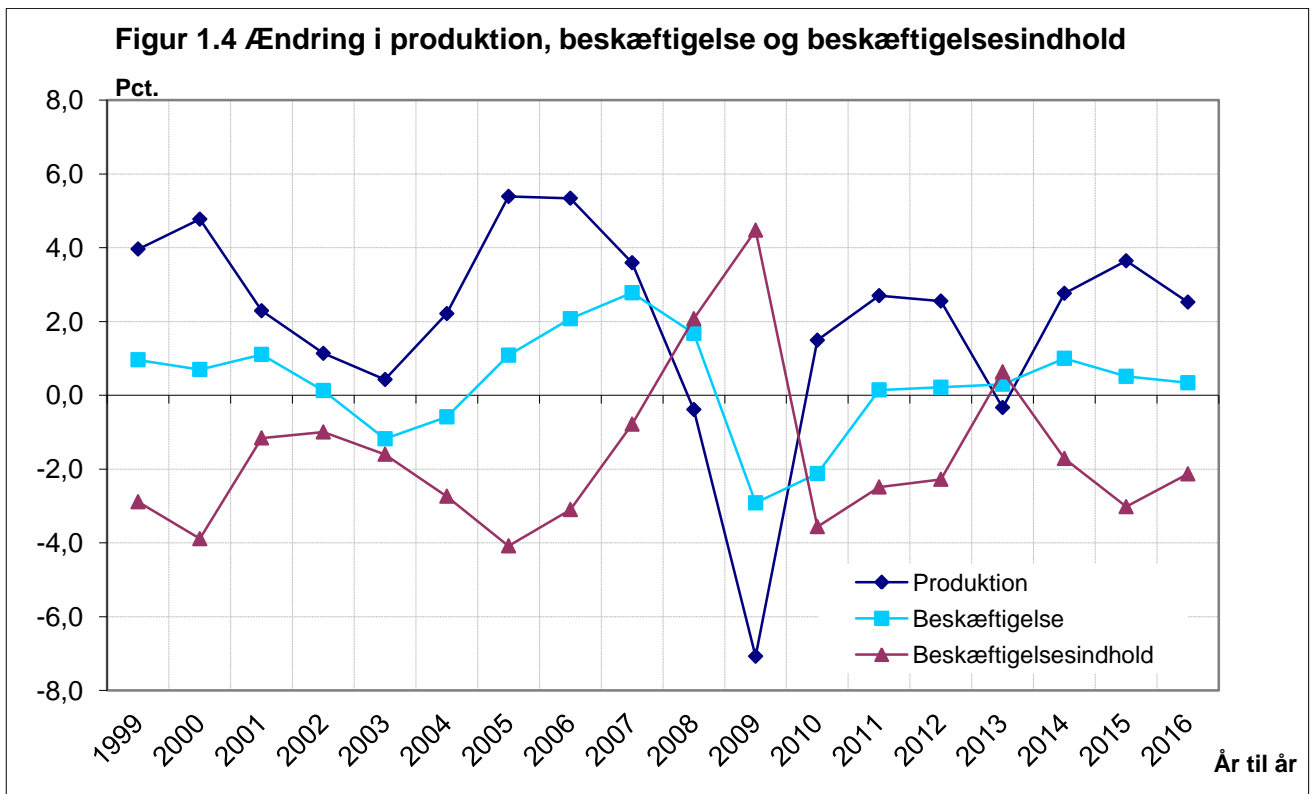

Udviklingen i beskæftigelsen er trukket af udviklingen i produktionen, som igen drives af udviklingen i efterspørgslen:

Det fremgår, at efterspørgslen (i mængder) vokser med ca. 4 % fra 2010 til 2011, lige som udviklingen fra 2012 og fremover forventes at være normaliseret. Det er især en positiv udvikling i eksporten til udlandet og i investeringerne, som har drevet det gryende opsving. Udviklingen i 2011 og fremefter forventes igen at udvise et mere normalt vækstmønster med en relativt kraftig udvikling i eksporten og vækst i investeringerne og en relativt svag vækst i det private forbrug. Der forventes en svagere udvikling i det offentlige forbrug i hele perioden.

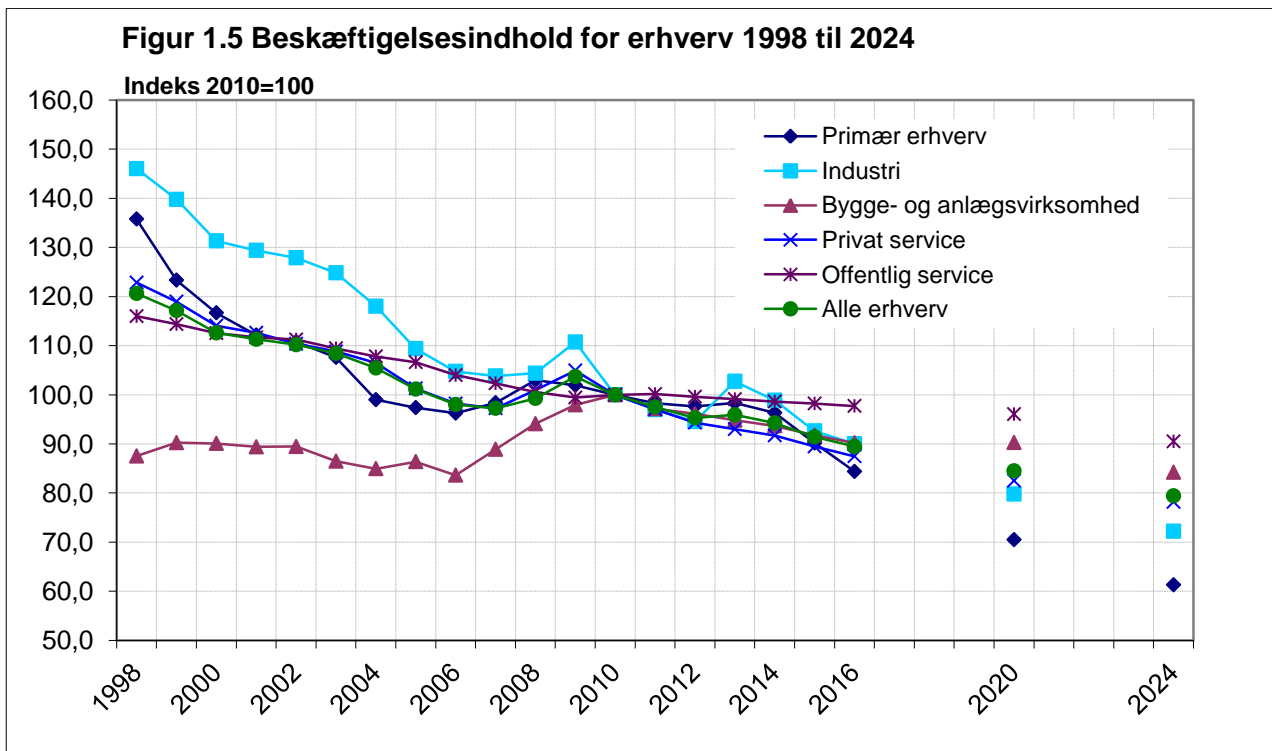
Udviklingen i efterspørgslen fører til ændringer i produktionen. Ændringerne i produktionen fører igen til ændringer i beskæftigelsen:

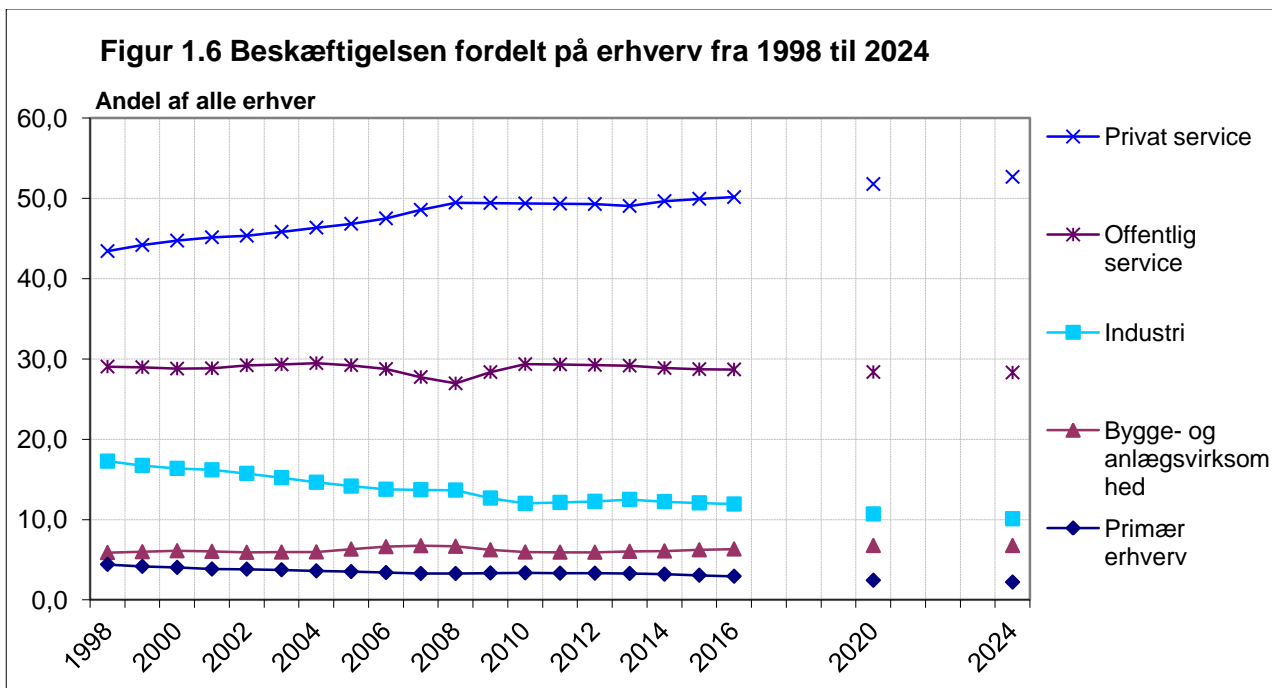
Det fremgår, at produktionen falder med 7 % i 2009. I 2010 forventes en positiv vækst på 1 %, mens væksten de efterfølgende år ligger på 2 %. Beskæftigelsen falder med 2 % i både 2009 og 2010, hvorefter beskæftigelsen er nogenlunde uændret fra 2011 og frem til 2016.

Sagt på en anden måde falder beskæftigelsesindholdet af produktionen (eller den omvendte produktivitet) med ca. 4 % fra 2009 til 2010 (svarende til en stigning i arbejdsproduktiviteten på 4 %) og herefter med godt 2 % fra 2011 og fremefter (svarende til en stigning i arbejdsproduktiviteten på i gennemsnit godt 2 %). Med en stigning i produktionen på 2 % og et fald i beskæftigelsesindholdet på knap 2 % forventes beskæftigelsen at være stort set uændret frem mod 2016.

Ser man på udviklingen i beskæftigelsesindholdet inden for hovederhverv, tegner der sig følgende billede:

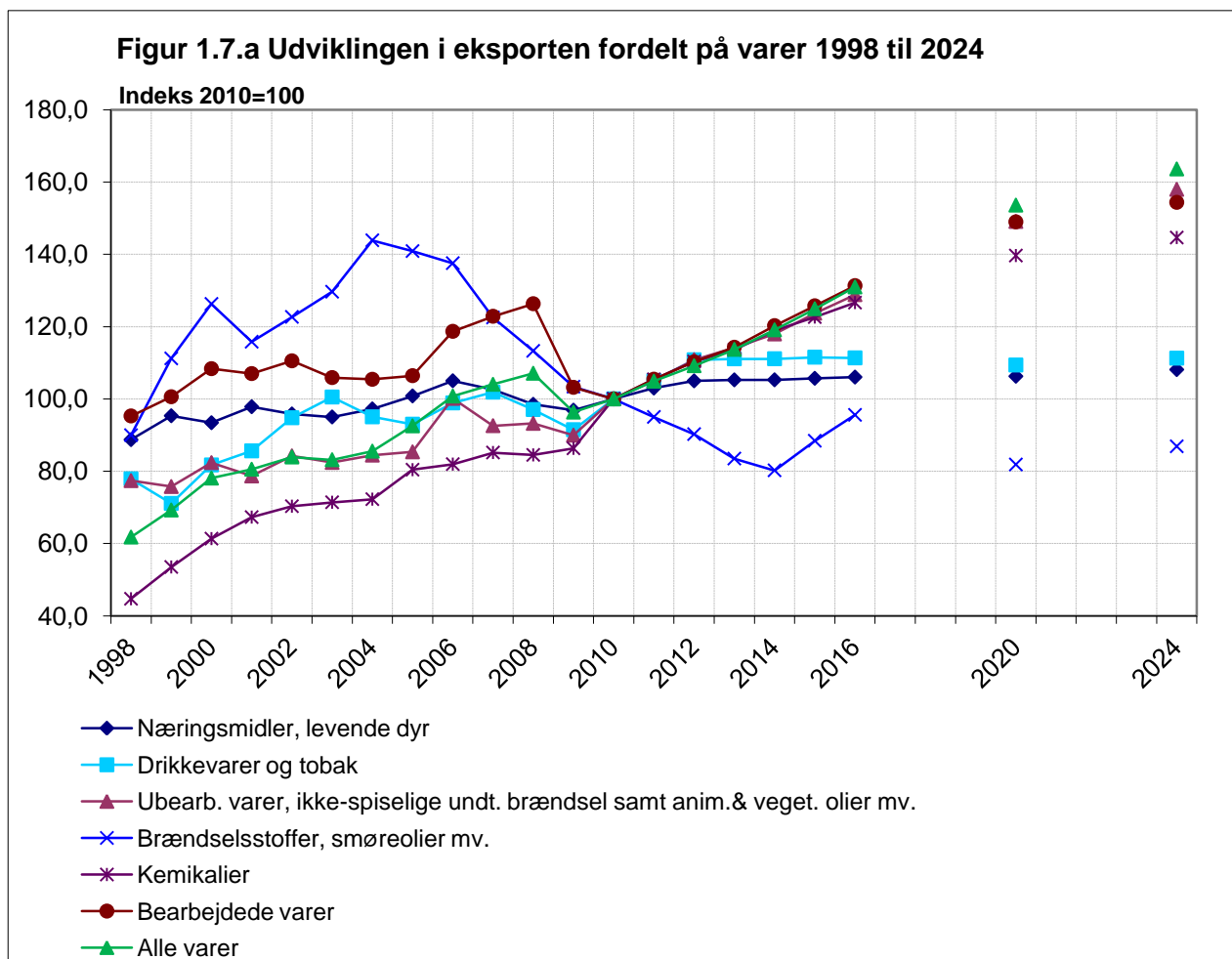

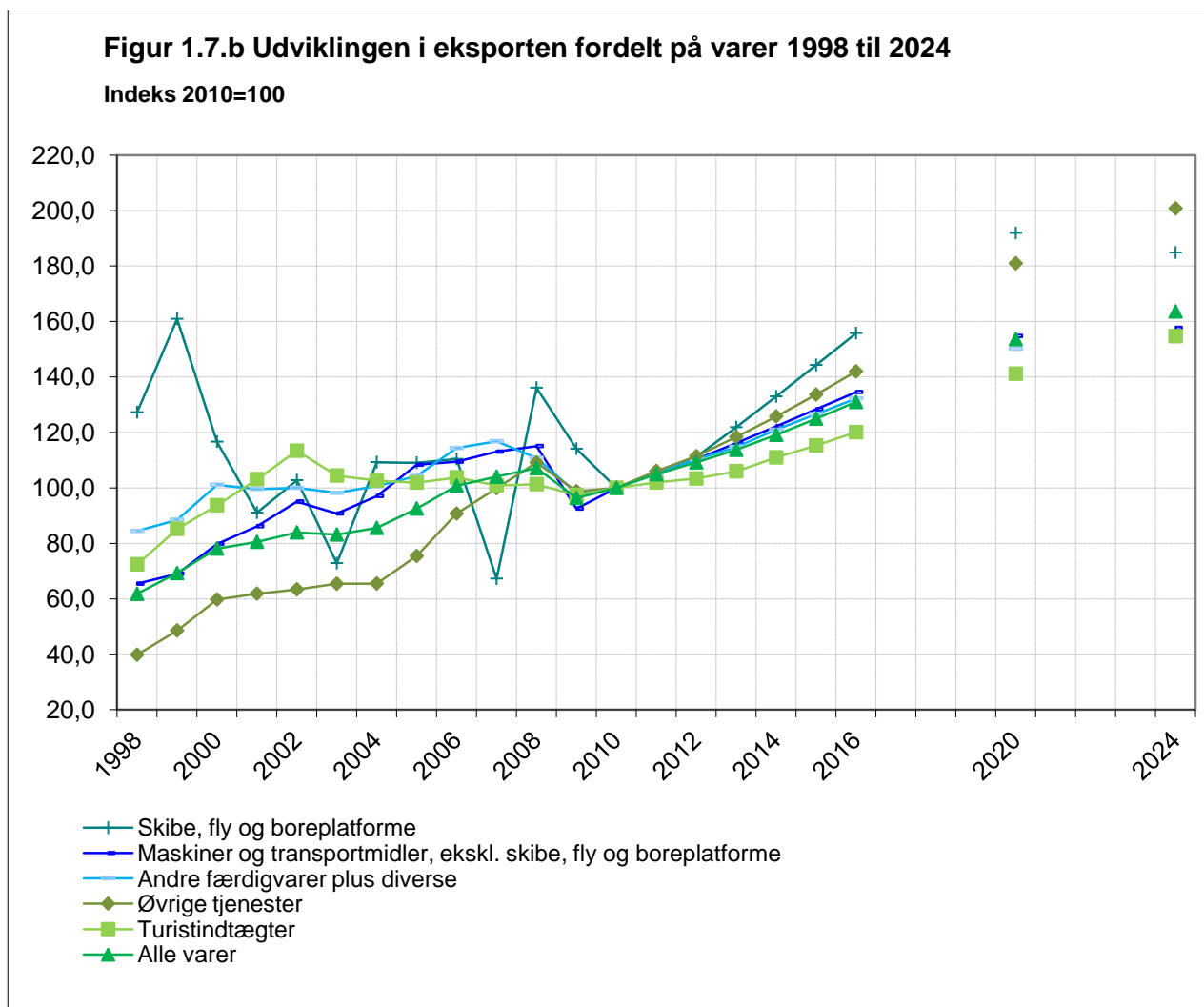
Det fremgår, at det især er beskæftigelsesindholdet i industrien, som falder med ca. 10 % frem til 2016. Omvendt falder beskæftigelsesindholdet inden for offentlig service kun med ca. 5 %. Det betyder, at beskæftigelsen fordelt på erhverv forventes at udvikle sig således:

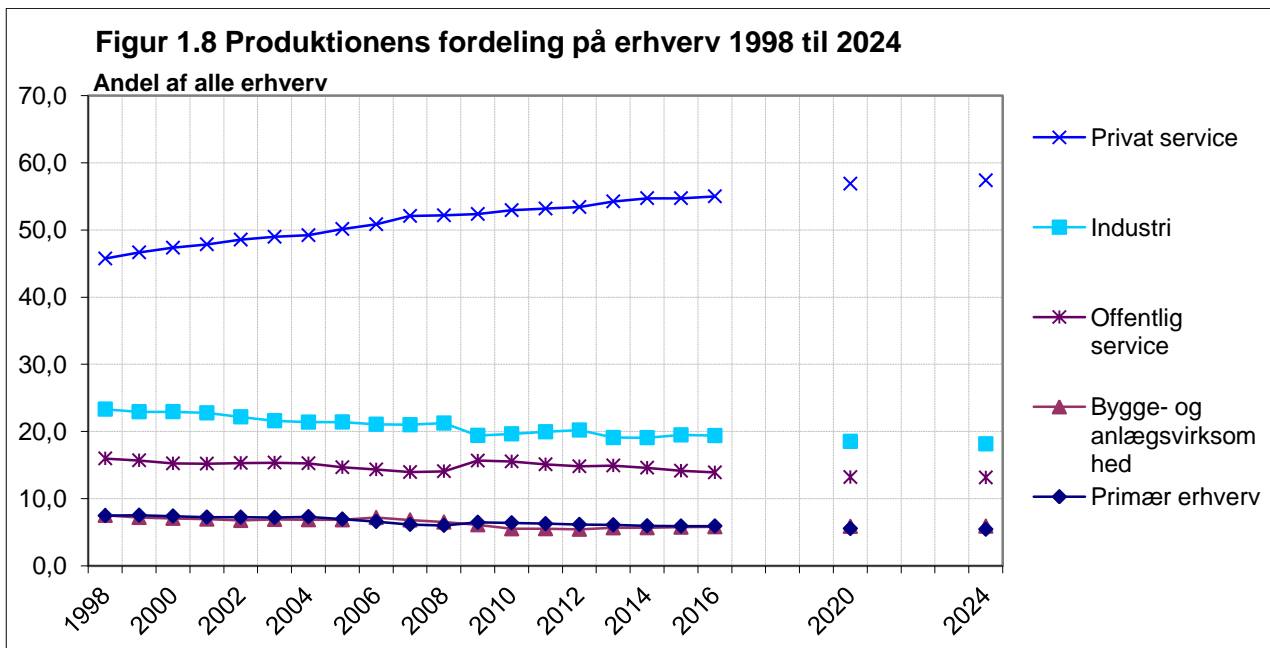
Det fremgår, at andelen af beskæftigelse inden for primære erhverv falder fra 3,5 % til 3 % i 2016, mens beskæftigelsen inden for privat service forventes at vokse fra ca. 49 % til 50 %. Den offentlige beskæftigelse forventes at være uændret på 29 %.

Udviklingen i erhvervs sammensætningen afspejler samtidig udviklingen i produktionen opdelt på erhverv – og dermed udviklingen i efterspørgslen især udviklingen i eksporten opdelt på varegrupper og den offentlige service. Udviklingen i eksporten til udlandet fordelt på varegrupper forventes at udvikle sig således:

Det fremgår her, at væksten i eksport af øvrige tjenester til udlandet frem til 2016 vokser med 20 %, mens andre varegrupper forventes at opleve vækstrater på i gennemsnit 15 %. Bl.a. som følge heraf findes følgende udvikling i produktion fordelt på erhverv:

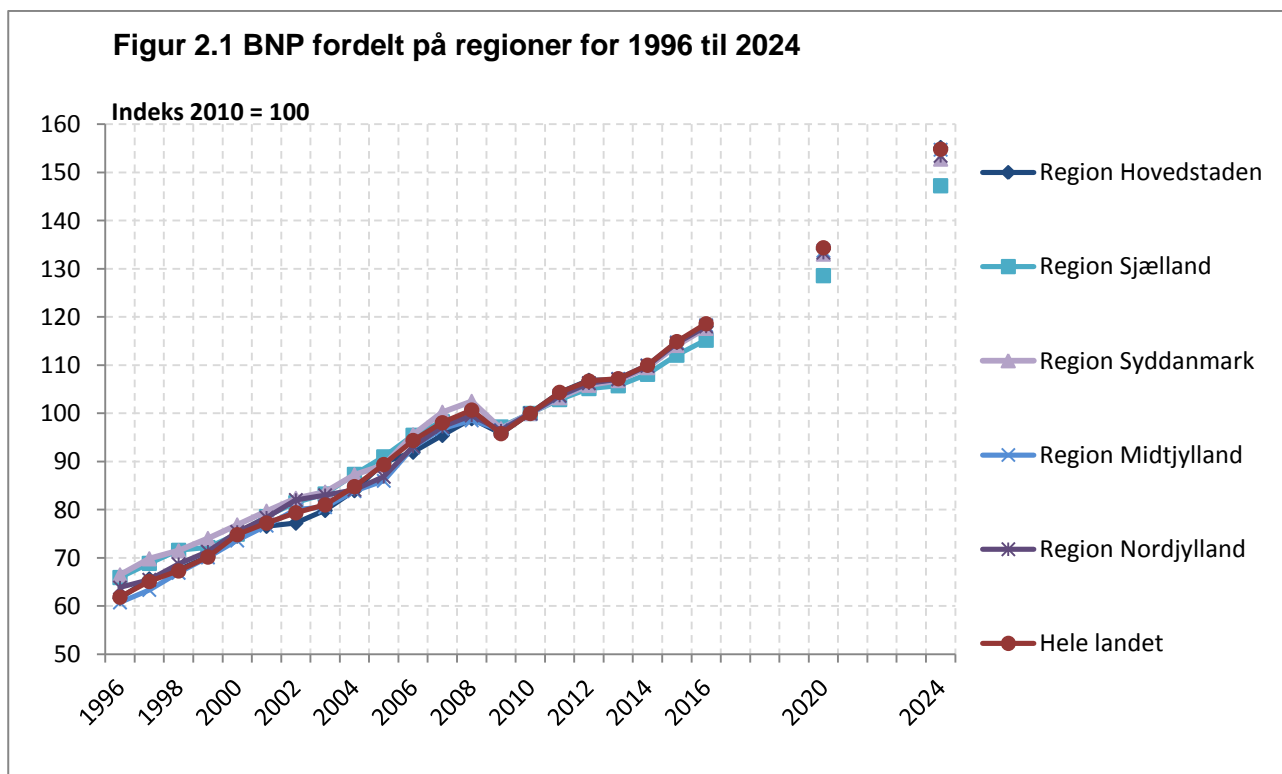

Det fremgår, at andelen af produktionsværdi inden for privat service frem til 2016 forventes at vokse fra ca. 51 % til ca. 53 %, mens alle andre erhverv – inkl. offentlig service – forventes at falde.

2. Tema: Udvikling i det regionale BNP

Brugerne har ønsket at CRT supplerer beskrivelsen af de regionale fremskrivninger med beskrivelse af områder, som modellerne også siger noget om, men som det overordnede fremskrivningsnotat ikke behandler.

I 2011 har CRT valgt at fokusere på udviklingen i regionernes Brutto National Produkt, BNP. Begrebet udtrykker værdien af produktionen opgjort i basispriser fratrukket råvareforbrug og tillagt afgifter/subsidier, således at udtrykket beskriver markedsværdien af aktiviteten. Den yderligere usikkerhed, der opstår ved at opgøre dette på regionalt plan stammer fra det forhold at afgifter/produktskatter og subsidier regionalfordeles proportionalt med bruttoværditilvæksten, hvilket kan påvirke opgørelsen af væksten i en given region. Det skal bemærkes at BNP-opgørelsen er en arbejdsstedsopgjort variabel, da den knytter sig til produktionssted. Usikkerheden i den regionale dimension kan derudover på mange måder sammenlignes med den, der knytter sig til branchedimensionen i nationalregnskabet.

Udviklingen i det regionale BNP har ikke i perioden 1996 til 2010 udvist de store relative forskydninger. Det er imidlertid markant at den relative udvikling for Region Sjælland er ringere end de øvrige regioner, såvel historisk som fremskrevet. Udvikling frem til 2024 i Region Sjælland er således ca. 8 % efter udviklingen på landsplan. Dette implicerer at Region Sjællands vækst er lavere end naboregionen, Hovedstadsregionen, og tilsiger altså en fortsat øget pendling eller en nedgang i befolkningen, såfremt BNP pr. indbygger skal fastholdes.

Tabel 2.1: BNP fordelt på regioner med indeks 2010 = 100

<i>indeks 2010 = 100</i>	1996	2000	2005	2010	2016	2020	2024
Region Hovedstaden	62	75	90	100	118	134	155
Region Sjælland	66	75	91	100	115	129	147
Region Syddanmark	66	77	89	100	118	133	153
Region Midtjylland	61	74	86	100	118	134	155
Region Nordjylland	64	75	87	100	118	133	153
Hele landet	62	75	89	100	119	134	155

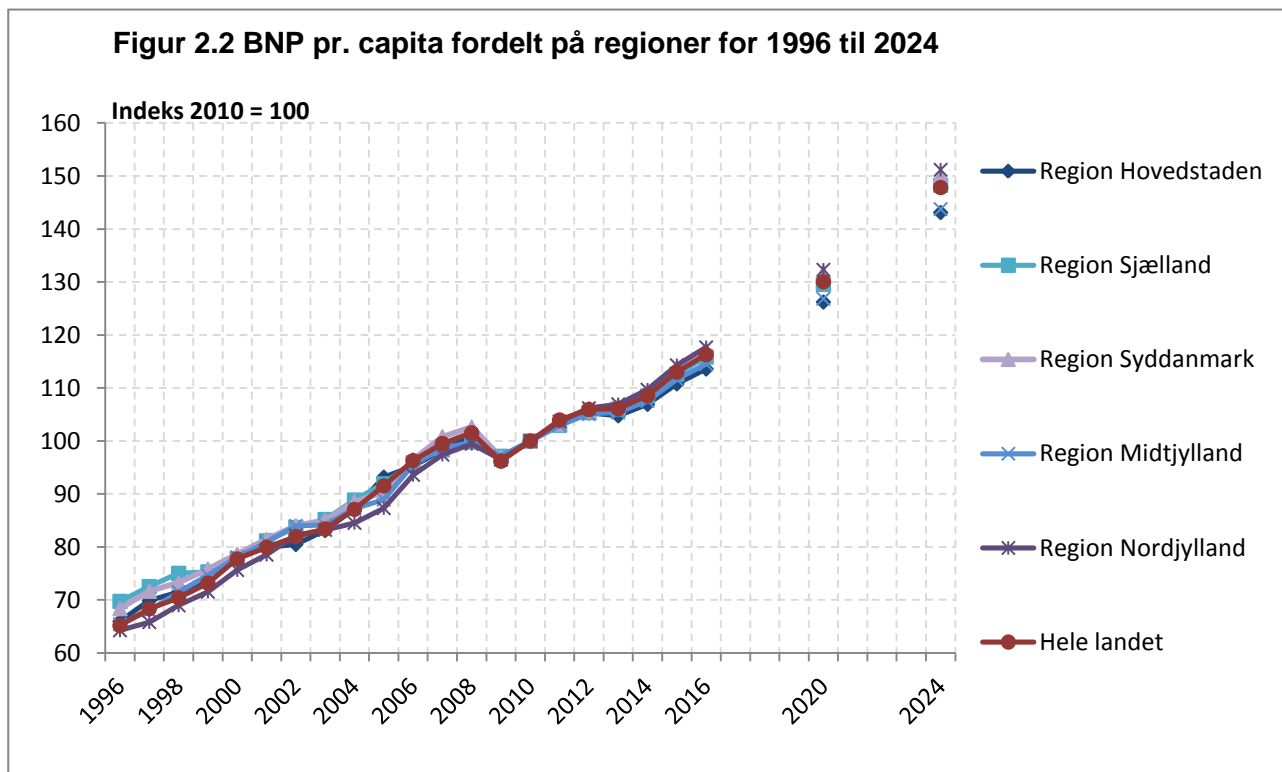
Den relative betydning af regionernes BNP i forhold til det nationale BNP er illustreret i tabel 2.2 nedenfor. Det fremgår her, at fordelingen har været relativt konstant med en andel for Region Syd- og Midtjylland på omkring de 20 %, Region Hovedstaden omkring 36-37 % og Region Sjælland og Region Nord med omkring 10 %. Den mest markante ændring har været i kategorien "Uden for regioner", som hovedsageligt vedrører olieaktiviteterne i Nordsøen, der er steget fra 1 % i 1996 til 3 % i 2010 og med en andel på 4 % i fremskrivningsårene.

Tabel 2.2: BNP fordelt på regioner som andel af hele landet

<i>hele landet = 100</i>	1996	2000	2005	2010	2016	2020	2024
Region Hovedstaden	36	36	37	37	36	36	37
Region Sjælland	11	11	11	11	10	10	10
Region Syddanmark	21	20	19	19	19	19	19
Region Midtjylland	21	21	20	21	21	21	21
Region Nordjylland	10	9	9	9	9	9	9
Uden for regioner *	1	3	4	3	4	4	4
Hele landet	100	100	100	100	100	100	100

*Uden for regioner dækker eksempelvis aktiviteterne i Nordsøen

Udviklingen i indtjeningen indenfor regionen målt pr. indbygger udtrykker den værdi, der skabes i den enkelte region pr. borger. Begrebet udtrykker den enkelte regions velstand pr. indbygger, altså hvor meget hver enkelt region kan siges at bidrage med målt pr. borger.

Figur 2.2 viser et forløb relativt lig det som ses af BNP-udviklingen i regionen. Der har dog været lidt større forskelle i det historiske forløb og frem imod 2024 vil der være en svagere vækst i BNP pr. indbygger ikke alene i Region Sjælland, men også i Region Midtjylland.

Tabel 2.3: BNP pr. capita fordelt på regioner med indeks 2010 = 100

<i>indeks 2010 = 100</i>	1996	2000	2005	2010	2016	2020	2024
Region Hovedstaden	66	78	93	100	114	126	143
Region Sjælland	70	78	92	100	116	130	148
Region Syddanmark	68	79	90	100	117	132	150
Region Midtjylland	65	78	89	100	115	127	144
Region Nordjylland	64	76	87	100	118	132	151
Hele landet	65	78	92	100	116	130	148

I sammenligninger mellem nationer bruges BNP pr. indbygger ofte til at vurdere velstandsniveauerne. Sammenligner man regionerne ud fra samme målestok, ses at Region Hovedstaden er den rigeste og Region Sjælland den fattigste. Det er værd at bemærke at Region Sjælland med baggrund i egen produktion ville være mere end 25 % under landsgennemsnittet. Pendlingen udjævner denne forskel. De øvrige regioner ligger på 90 % af landsgennemsnittet. Den mest markante ændring i udviklingen er, at Region Nordjylland fra i 1996 at ligge på et niveau på 88 % af landsgennemsnittet i 2010 og 2024 kommer op på henholdsvis 90 % og 92 %, altså en kraftig relativ fremgang.

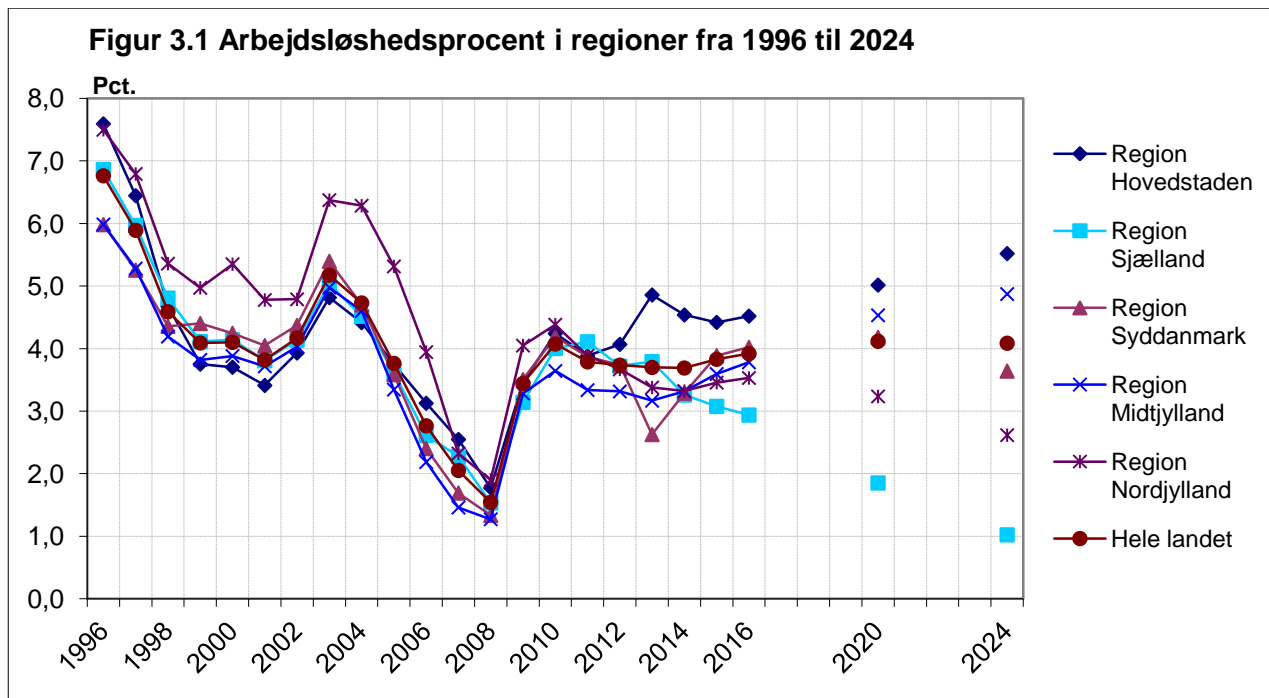
Tabel 2.4: BNP pr. capita fordelt på regioner som andel af hele landet

<i>hele landet = 100</i>	1996	2000	2005	2010	2016	2020	2024
Region Hovedstaden	121	120	122	120	117	116	116
Region Sjælland	78	73	73	72	72	72	73
Region Syddanmark	93	90	88	89	89	90	90
Region Midtjylland	93	93	90	93	91	90	90
Region Nordjylland	88	87	85	90	91	91	92
Hele landet	100	100	100	100	100	100	100

3. De regionale arbejdsmarkeder³

Den regionale arbejdskraftbalance viser den regionale arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed. I fremskrivningen med LINE udvikler arbejdsløsheden fordelt på regioner sig således:

Figur 3.1 Arbejdsløshedsprocenten for regioner

Det fremgår, at arbejdsløsheden for hele landet fra et historisk lavt niveau vokser markant fra 2008 frem til 2011. Arbejdsløsheden forventes således at være konstant godt 100.000 heltidspersoner svarende til lidt under 4 % af arbejdsstyrken frem til 2016, faldende til 3 % i 2024.

Arbejdsløshedsprocenten for Region Hovedstaden forventes at ligge på ca. 4,5 % frem til 2016, hvorefter den forventes at ligge højest med godt 5,5 % i 2024. Region Midtjylland forventes ligeledes at have en arbejdsløshedsprocent over gennemsnittet startende med godt 3,5 % i 2011 stigende til ca. 5,0 % frem til 2024. For Region Nordjylland forventes arbejdsløsheden at falde fra godt 3,5 % i 2011, til 2,5 % i 2024. I Region Syddanmark forventes arbejdsløshedsprocenten at bevæge sig fra knap 3 % til godt 4 % over perioden, men med en kraftig stigning fra 2013 til 2015. For Region Sjælland forventes arbejdsløsheden at udvikle sig mest gunstigt med en arbejdsløshed på 3-4 % omkring 2011 faldende til 2 % i 2016 og en arbejdsløshed omkring 1,0 % i 2024. Regionen med den ringeste BNP-udvikling klarer sig således fint med hensyn til arbejdsløshedsudviklingen. Pendling og udvikling i arbejdsstyrken spiller her en væsentlig rolle.

³ Tal/resultater for kommuner opdelt på erhverv, ejerform, køn, alder, uddannelse, familietype mv. og evt. summeret til arbejdskraftoplande, landsdele, ø-kommuner mm. kan hentes i brugersystemet til SAM-K og LINE (kaldet ALFRED) Detaljerede resultater af LINE-fremskrivningen kan ses i brugersystemet ALFRED under

- "BASISversionAUG2011\ALFRED\LETTETabeller", som indeholder en oversigtlig præsentation af centrale resultater eller data fra SAM-K (1996-2009) henholdsvis LINE (2010-2016, 2020 og til 2024)
- "BASISversionAUG2011\ALFRED\DATAalleAAR", som indeholder en – i princippet - udtømmende præsentation af detaljerede resultater eller data fra SAM-K (1996-2009) henholdsvis LINE (2010-2016, 2020 og til 2024)

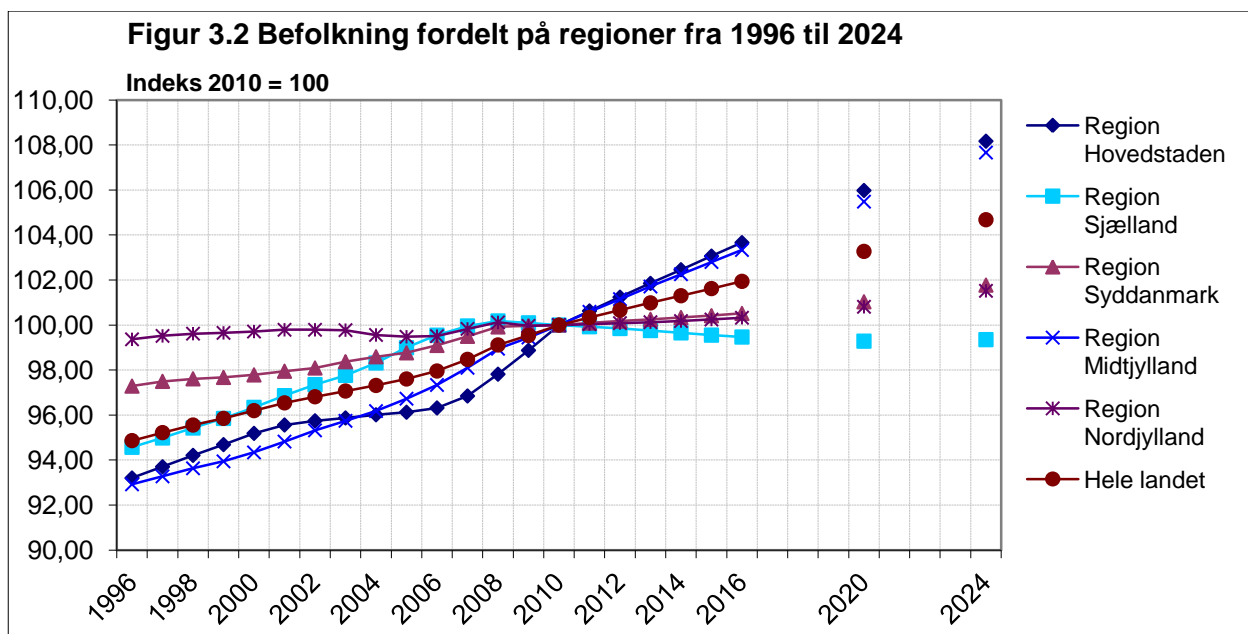
Den regionale arbejdsløshed afspejler udviklingen i de regionale arbejdskraftbalancer:

Arbejdsstyrke
 - Beskæftigelse
 = Arbejdsløshed

Vokser den regionale arbejdsstyrke og falder den regionale beskæftigelse stiger den regionale arbejdsløshed. Falder arbejdsstyrken og stiger beskæftigelsen falder arbejdsløsheden. En forklaring på fremskrivningen i arbejdsløsheden er derfor en konsekvens af udviklingen i arbejdsstyrken henholdsvis beskæftigelsen:

Udgangspunktet for udviklingen i arbejdsstyrken er befolkningstallet. Befolkningens størrelse og sammensætning følger Danmarks Statistiks folketal (senest opgjort pr. 1. januar 2010, som i SAMK og LINE svarer til 2009) og Danmarks Statistiks befolkningsprognose (opgjort pr. 1. januar 2011 svarende til årene 2010 og fremefter).

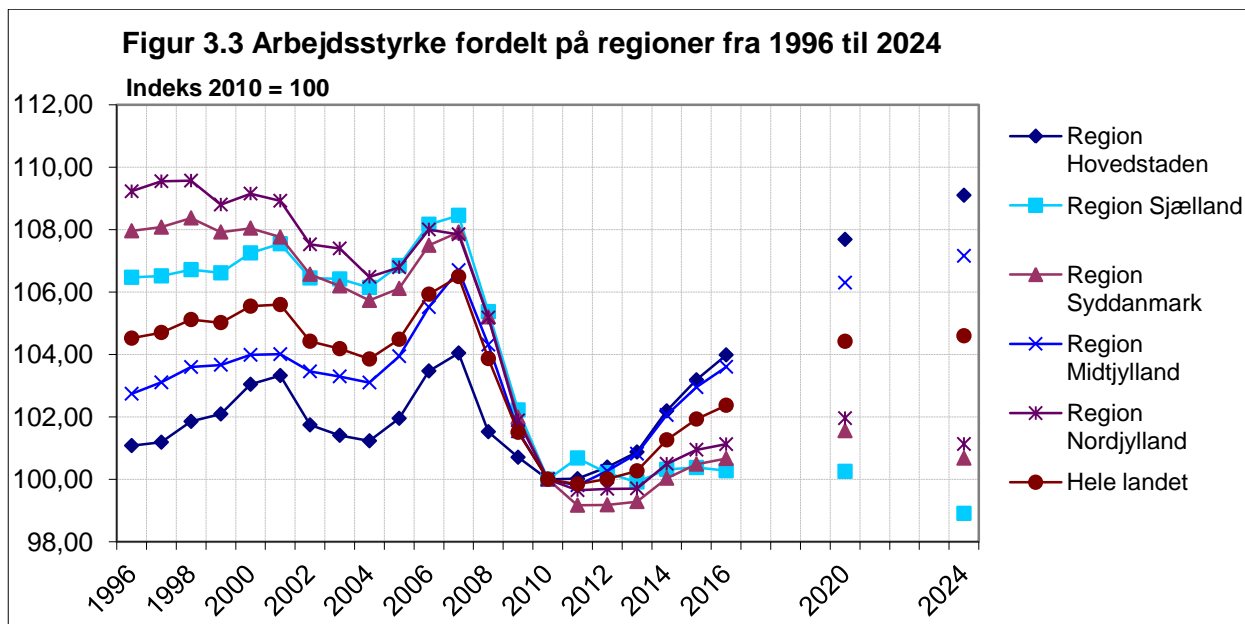
Figur 3.2 Befolkningen fordelt på regioner

Det fremgår, at folketallet fra 2010 til 2024 vokser mest i Region Hovedstaden og Region Midtjylland (8 %). Under den landsgennemsnitlige vækst på 4 % ligger Region Syddanmark og Region Nordjylland med en vækst på 2 %, mens Region Sjælland forventes at have en befolkning i svag tilbagegang (-1 %).

Befolkningsudviklingen antages i fremskrivningen at have betydning for udviklingen i den regionale arbejdsstyrke:

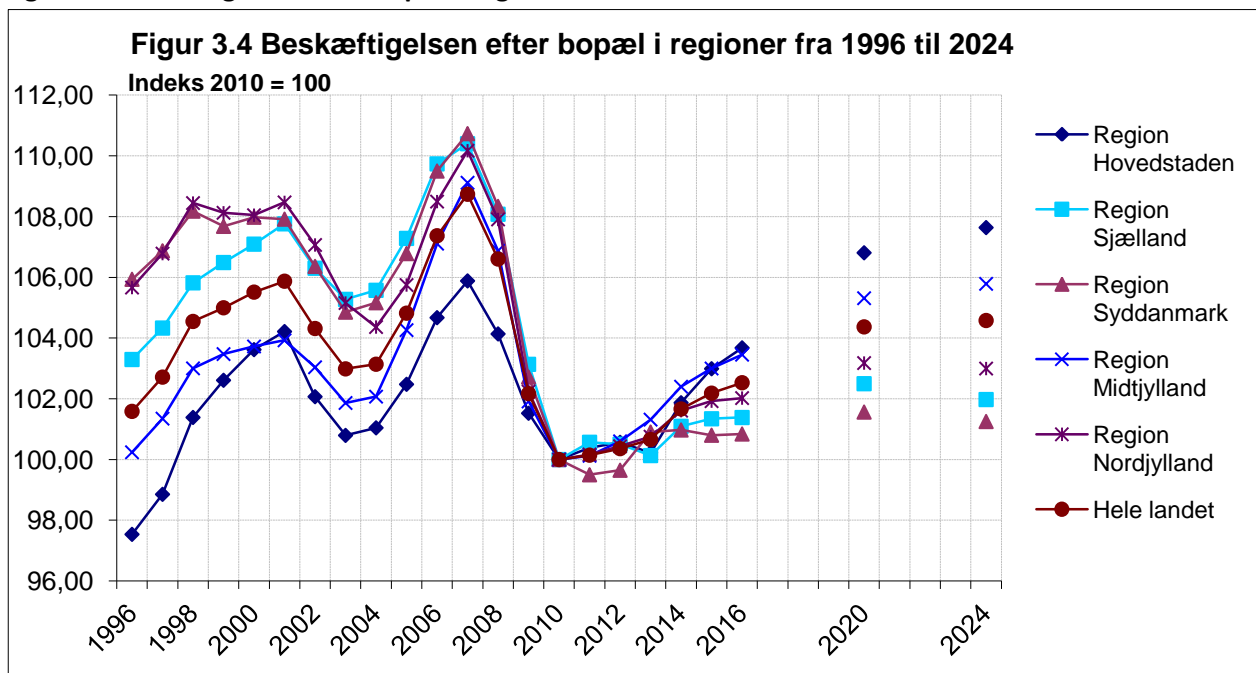
Figur 3.3 Arbejdsstyrken fordelt på regioner

Det fremgår, at den regionale arbejdsstyrke i høj grad følger udviklingen i det regionale folketal, dog således at andelen af personer i arbejdsstyrken generelt er faldende. For hele landet forventes arbejdsstyrken at vokse med 5 % fra 2011 til 2024. Konkret forventes Region Hovedstaden og Region Midtjylland at kunne imødesee en vækst i arbejdsstyrken på henholdsvis 9 og 7 % fra 2010 til 2024. For Region Syddanmark og Region Nordjylland forventes arbejdsstyrken at stige med beskedne 1-2 %, mens Region Sjælland kan imødesee et fald i arbejdsstyrken på ca. 1 %.

Fremskrivningen af beskæftigelsen efter bopæl giver følgende resultat:

Figur 3.4 Beskæftigelsen efter bopæl i regioner

Det fremgår, at beskæftigelsen efter bopæl fra 2010 og frem til 2024 har en vækst på knap 5 %. Ser man på regionerne forventes Region Hovedstaden og Region Midtjylland at klare sig bedre end landsgennemsnittet med en beskæftigelsesfremgang på hhv. 8 % og 6 %. Region Syddanmark og region Nordjylland samt Region Sjælland kan forvente en beskæftigelsesudvikling under den landsgennemsnitlige, idet den forventes at blive på fra 1 til 3 % med Syddanmark med den ringeste beskæftigelsesudvikling.

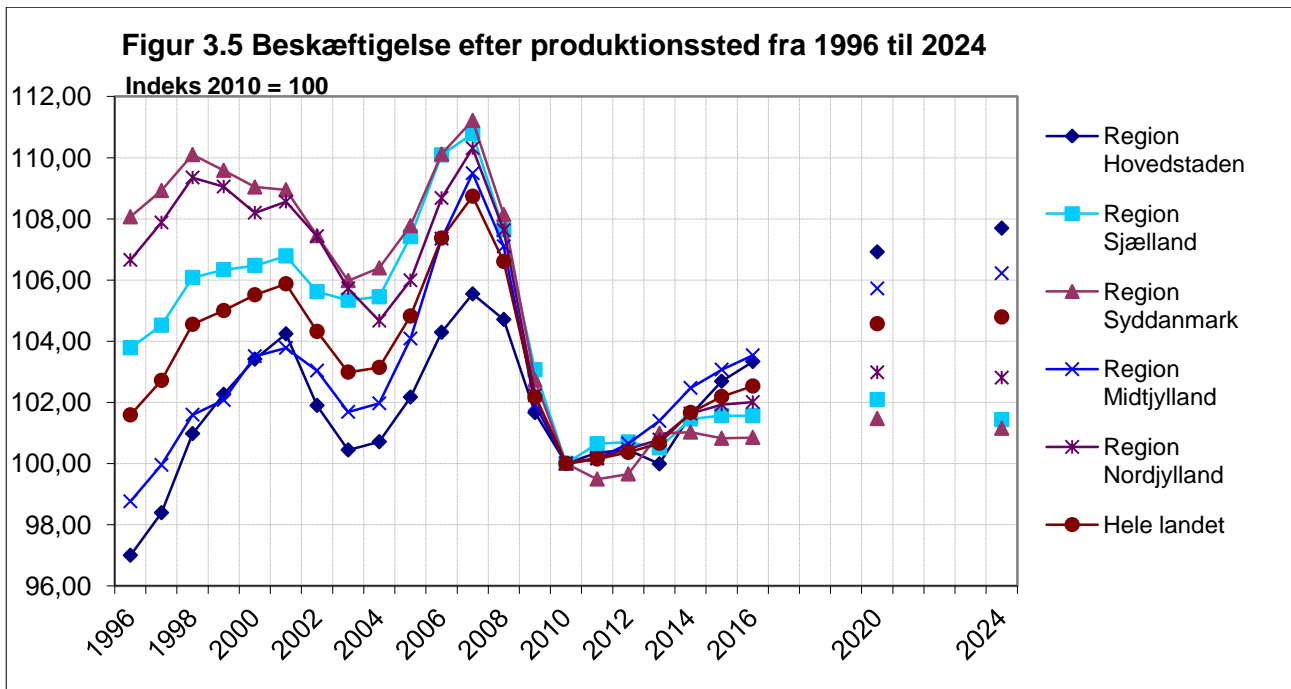
Som konsekvens heraf fås følgende udviklingen i den regionale arbejdsløshed:

Table 3.1 Forventet udvikling i regionale arbejdsmarkeder for regioner fra 2010 til 2016

	Ændring 2010-2016 i		Arbejdsløshedsprocent		
	Beskæftigelse efter bopæl	Arbejdsstyrke	2010	2016	Ændring fra 2010 - 2016
Region Hovedstaden	3,5	4,0	4,2	4,5	0,5
Region Sjælland	1,3	0,3	4,0	2,9	-1,1
Region Syddanmark	0,8	0,7	4,2	4,0	-0,1
Region Midtjylland	3,3	3,6	3,6	3,8	0,3
Region Nordjylland	1,9	1,1	4,4	3,5	-0,8
Hele Landet	2,4	2,4	4,1	3,9	-0,1

Udviklingen i beskæftigelsen efter bopæl bestemmes af udviklingen i arbejdspladser efter produktionssted og ændringer i pendlingsmønstret:

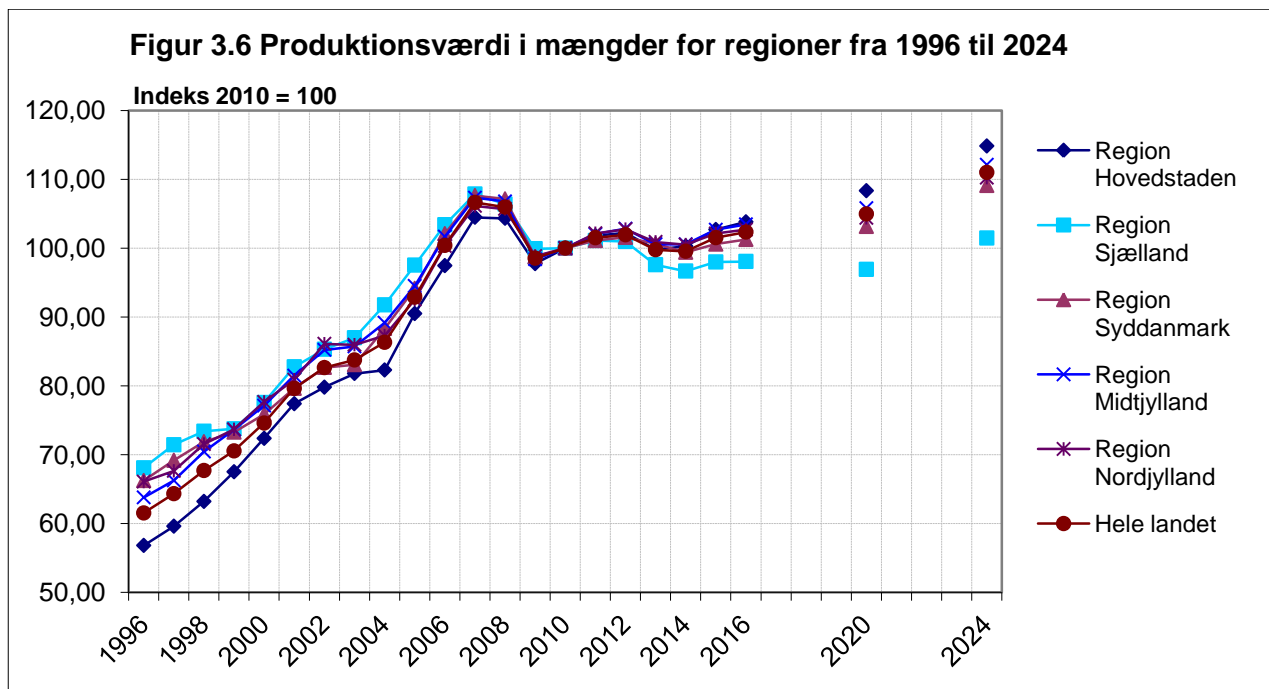
Figur 3.5 Arbejdspladser fordelt på regioner

Udviklingen i bopælsbeskæftigelsen følger i høj grad udviklingen i arbejdspladser: Beskæftigelsen efter arbejdssted i Region Hovedstaden og Region Midtjylland forventes at vokse fra 2010 til 2024 med henholdsvis 8 % og 6 %. I Region Sjælland, Region Syddanmark og Nordjylland og forventes en udvikling der er under landsgennemsnittet, idet beskæftigelsesudviklingen vil være positiv med 2-3 %.

Udviklingen i arbejdspladser afspejler udviklingen i produktionen og beskæftigelsesindholdet af produktionen:

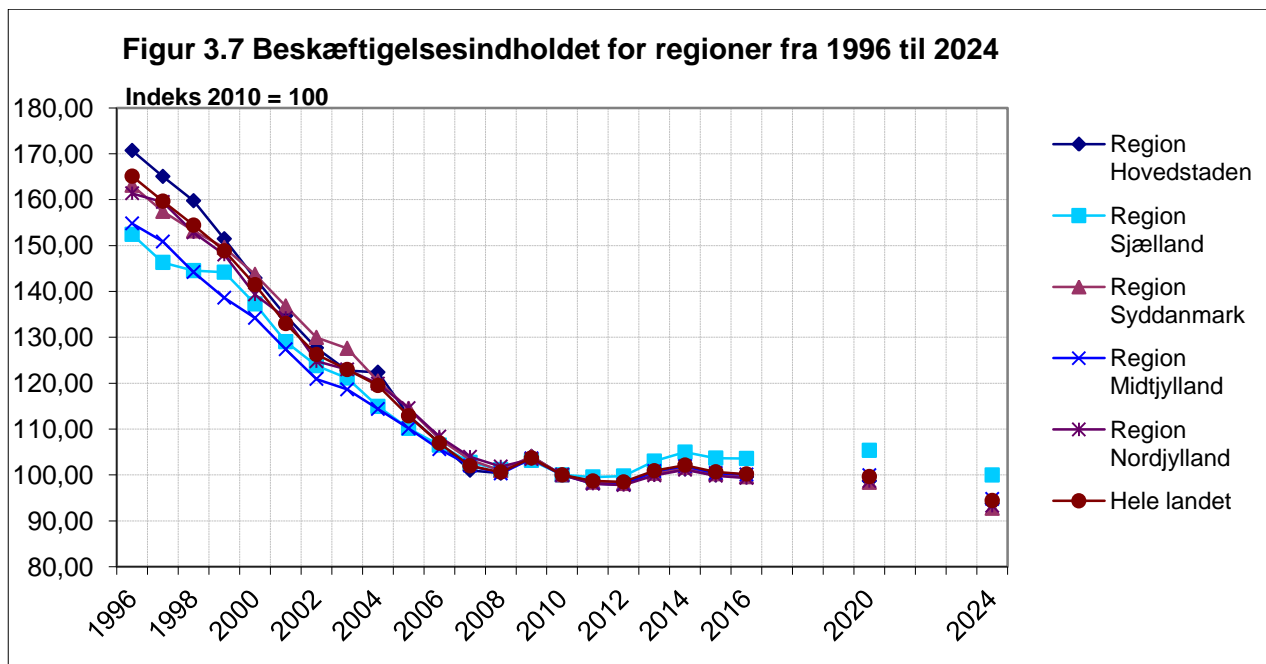
Figur 3.6 Udviklingen i produktionen (mængder) fordelt på regioner

Ser man først på udviklingen i produktionen, forventes Region Hovedstaden og Midtjylland fra 2010 til 2024 at have en vækst lidt overlandsgennemsnittet, mens de øvrige regioner ligger tæt på landsudviklingen og med Region Sjælland med en markant negativ udvikling helt frem til 2020.

Ser man dernæst på beskæftigelsesindholdet, tegner der sig følgende billede:

Figur 3.7 Beskæftigelsesindholdet fordelt på regioner

Det fremgår, at beskæftigelsesindholdet af produktion i Region Syddanmark forventes at falde mest – fra 2010 og frem til 2024. Modsat forventes beskæftigelsesindholdet i produktionen i Region Sjælland at stige frem til 2020, hvorefter det følger de øvrige regioners tendens.

I forhold til konsekvenserne for arbejdsstedsbeskæftigelsen (arbejdspladser) kan udviklingen sammenfattes således:

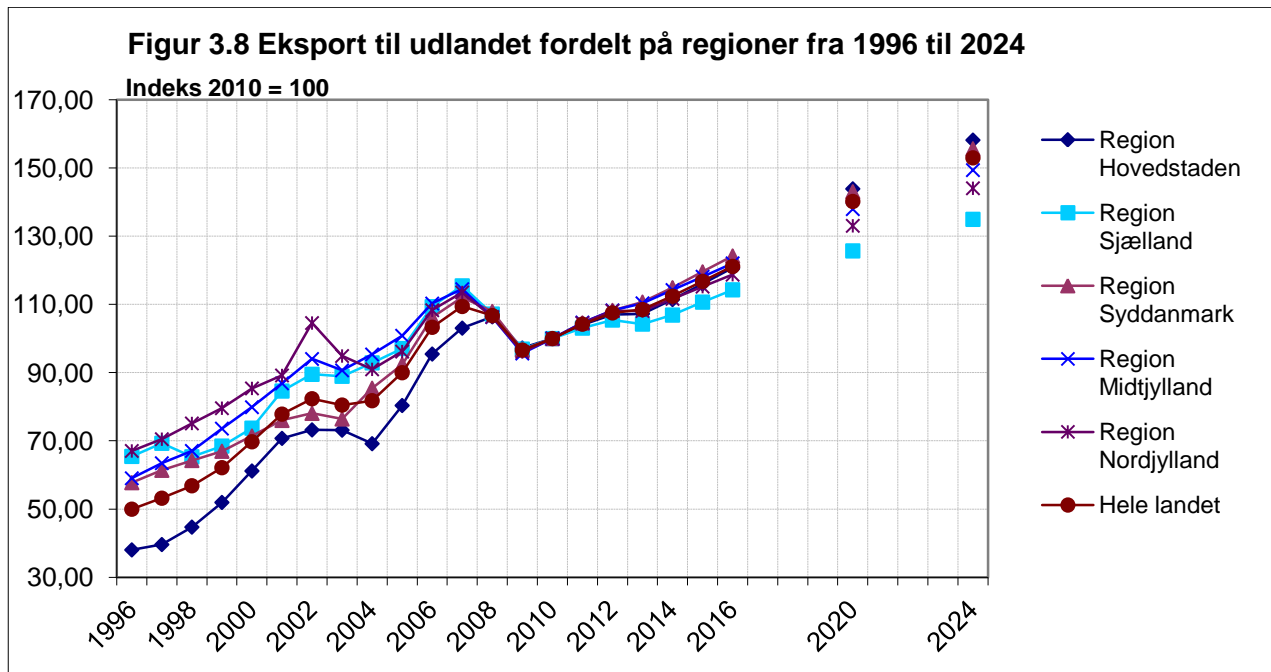
Tablet 3.2 Rangordning af udviklingen i beskæftigelsen efter arbejdssted forklaret af udviklingen i produktion og beskæftigelsesindhold fra 2010 til 2024

	Produktion i mængder (figur 3.6)	Beskæftigelsesindhold (figur 3.7)	Beskæftigelse efter arbejdssted (figur 3.5)
Region Hovedstaden	1(14,8 %)	3 (-6,1 %)	1 (7,7 %)
Region Sjælland	5 (1,5 %)	1(-0,03 %)	4 (1,4 %)
Region Syddanmark	4 (9,1 %)	5 (-7,3 %)	5 (1,1 %)
Region Midtjylland	2(12,1 %)	2 (-5,3 %)	2 (6,2 %)
Region Nordjylland	3(10,2 %)	4 (-6,7 %)	3 (2,8 %)
Hele landet	- (11,0 %)	- (-5,6 %)	- (4,8 %)

Som konsekvens forventes væksten i beskæftigelsen i Region Syddanmark at ligge under gennemsnittet (nr. 5 i rangordning) da væksten i producerede mængder er under landsgennemsnittet (nr. 4 i rangordning) og faldet i beskæftigelsesindholdet er højest (nr. 5 i rangordning). Omvendt forventes væksten i beskæftigelsen i Region Sjælland at blive knap så negativ (nr. 4 i rangordning), selvom væksten i producerede mængder ligger under landsgennemsnittet på det laveste niveau (nr. 5 i rangordning), da beskæftigelsesindholdet falder relativt lidt (nr. 1 i rangordning).

Ser man på udviklingen i eksport til udlandet, får man en del af forklaringen på udviklingen i producerede mængder:

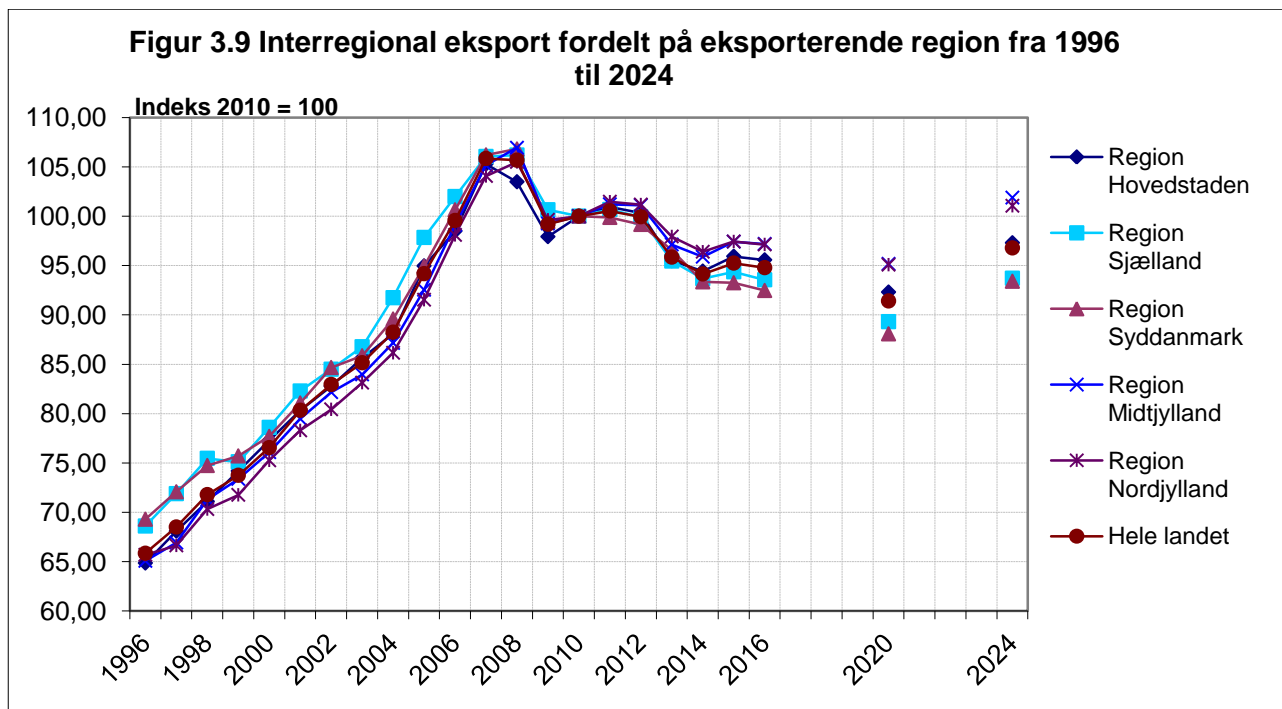
Figur 3.8 Eksporten til udlandet fordelt på regioner

Det fremgår, at Region Hovedstaden ligger i top med en vækst i eksporterede mængder på knap 60 % frem til 2024, mens Region Sjælland forventes at have den svageste vækst på godt 30 %. Regionerne vest for Storebælt har en vækst tæt på landsgennemsnittet på 50 %, dog med Region Nordjylland på kun 40 %.

Et andet vækstbidrag kommer fra den interregionale eksport til andre regioner i Danmark, hvor der tegner sig følgende billede:

Figur 3.9 Inter- og intraregional eksport (leverancer) fordelt på regioner

Det fremgår her, at der ingen vækst er frem imod 2024. Den talmæssige forklaring er, at importen fra udlandet vokser meget mere end i den foregående ADAM-version. Det vil sige, at det der importeres fra det øvrige Danmark eller eksporteres til det øvrige Danmark (=interregional import og eksport) kommer til at udgøre en faldende andel af den lokale efterspørgsel. I faste priser bliver det så stort en uændret interregional eksport. Resultatet fremkommer, fordi skønnet over udviklingen i importen fra udlandet fra ADAM er opvurderet.

4. Den regionale produktionsstruktur

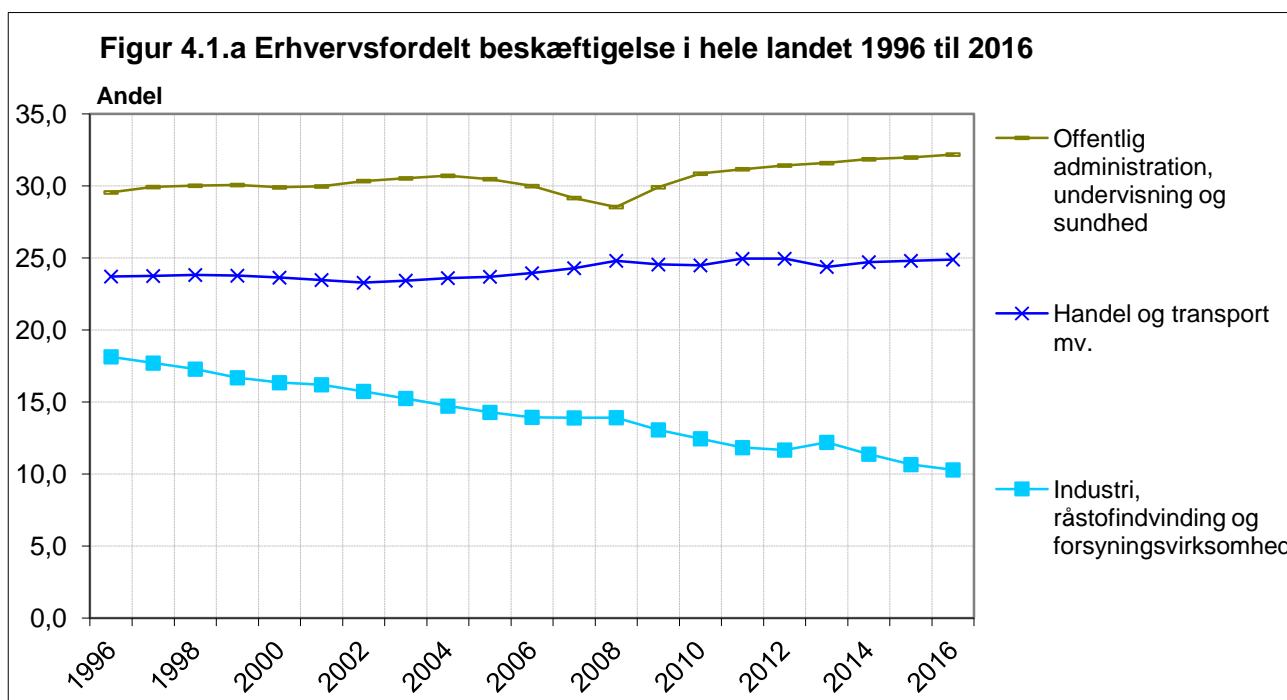
Udviklingen i regionerne forventes ikke alene at være forskellig med hensyn til den samlede økonomiske aktivitet (befolkning, produktion, indkomst, beskæftigelse, arbejdsløshed mv.), men også i den økonomiske struktur. I dette afsnit ses på forventede forandringer i erhvervsstrukturen og forandringer med hensyn til kvalifikationer på de regionale arbejdsmarkeder.

4.1 Erhvervsstrukturen⁴

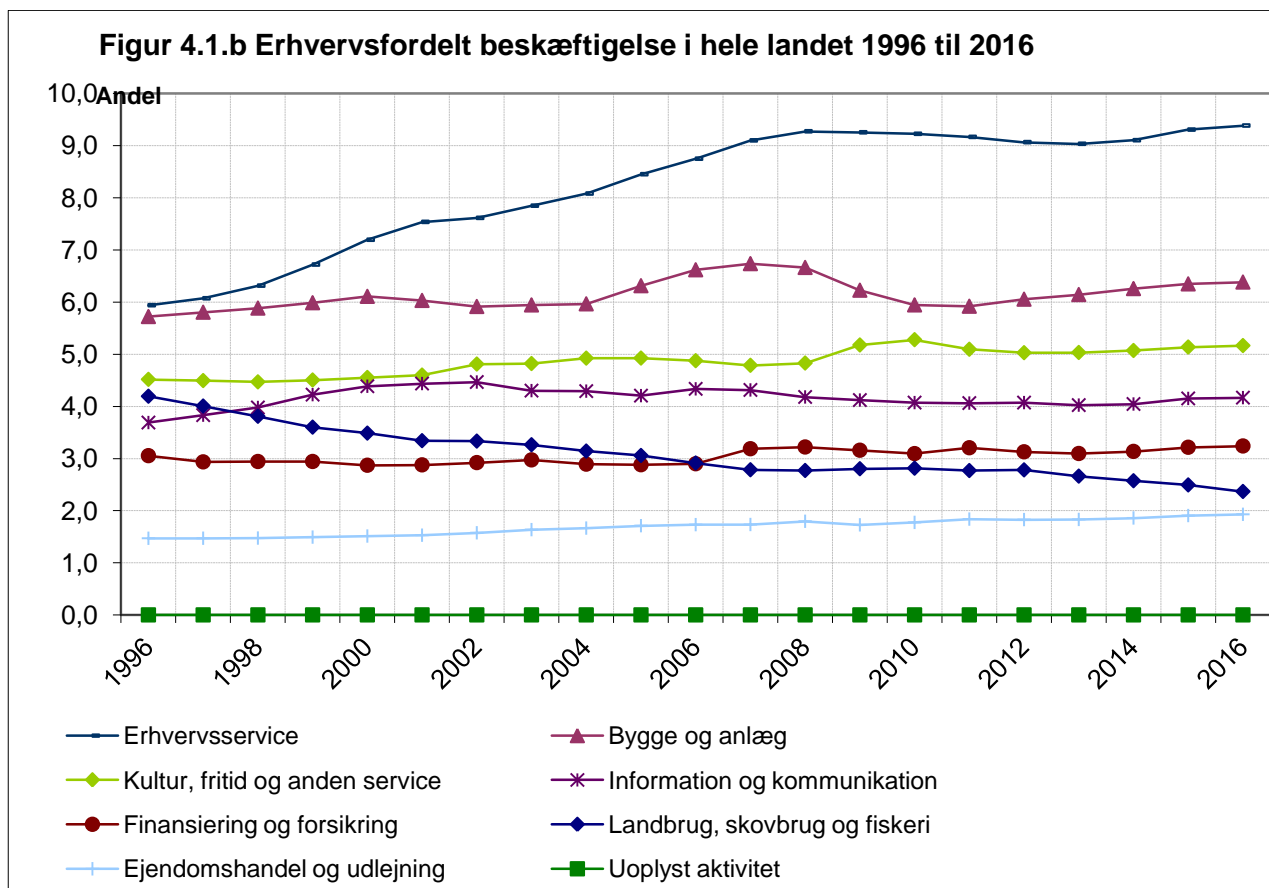
Erhvervsstrukturen beskrives i denne fremskrivning på grundlag af den nye branchegruppering (DB07), som Danmarks Statistik har introduceret for 2008 og som pt. er ført tilbage til 2007. For at beskrive udviklingen er i SAM-K indført en tilnærmet DB07-branchegruppering for perioden 1996 til 2006. Det bemærkes, at analyser af udvikling i denne brancheinddeling på grundlag af SAM-K skal foretages med forsigtighed, da der fra 2006 til 2007 er tale om markante databrud. Senere vil det være muligt at føre data tilbage til 1996 på grundlag af reviderede branchegrupperingskoder etableret af Danmarks Statistik – jf. tilbud fremsendt af Danmarks Statistiks forskningsservice.

For at beskrive udviklingen i regionerne vises for hele landet den erhvervsfordelte beskæftigelse på grundlag af 10 branchegrupperinger:

Figur 4.1.a og 4.1.b Beskæftigelsen fordelt på erhverv – hele landet

⁴ I dette afsnit præsenteres alene en overordnet branchegruppering. Detaljerede resultater på basisversionens 37-branchegruppering (DB07) kan hentes i brugersystemet. Ligeledes kan tilsvarende data for hver af de 98 kommuner ligeledes hentes i brugersystemet.

Privat service består af

- a. Information og kommunikation
- b. Finansiering og forsikring
- c. Ejendomshandel og udlejning
- d. Erhvervsservice
- e. Kultur, fritid og anden service

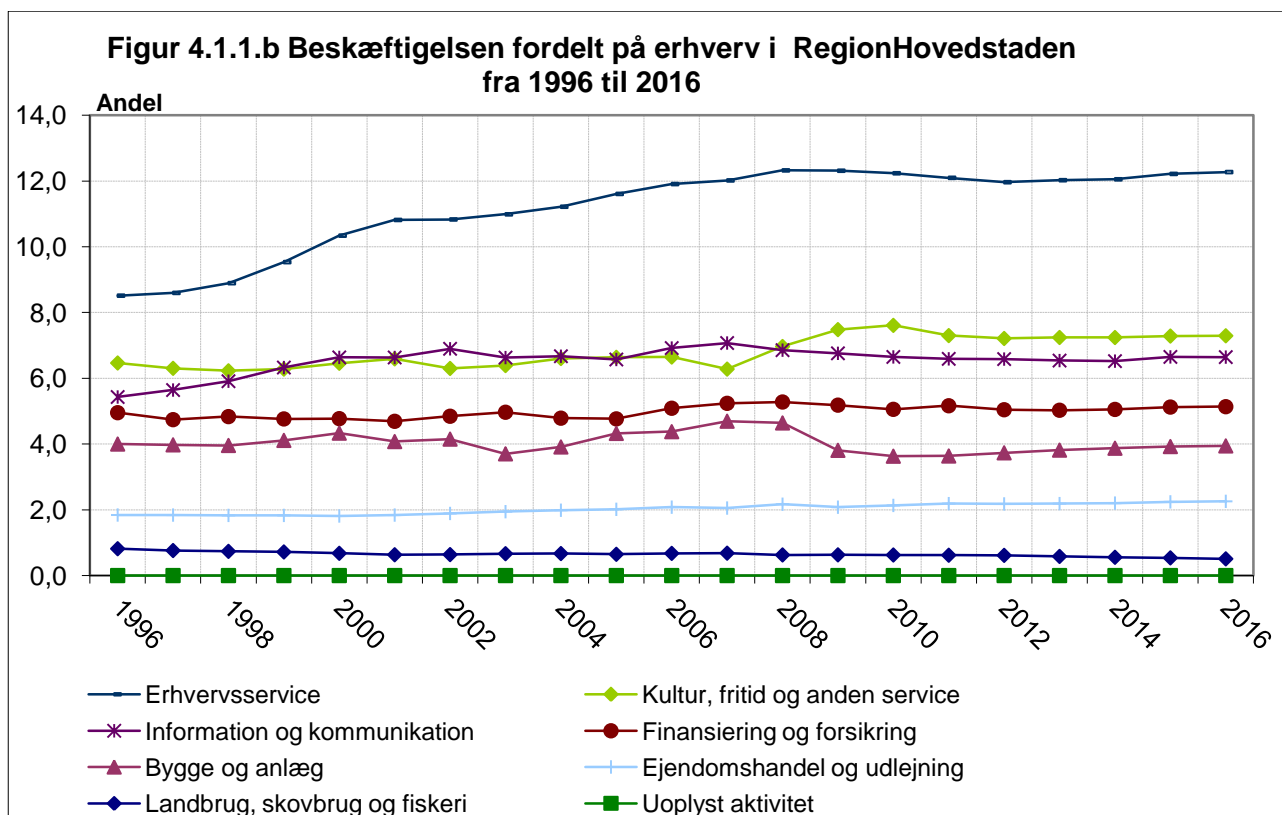
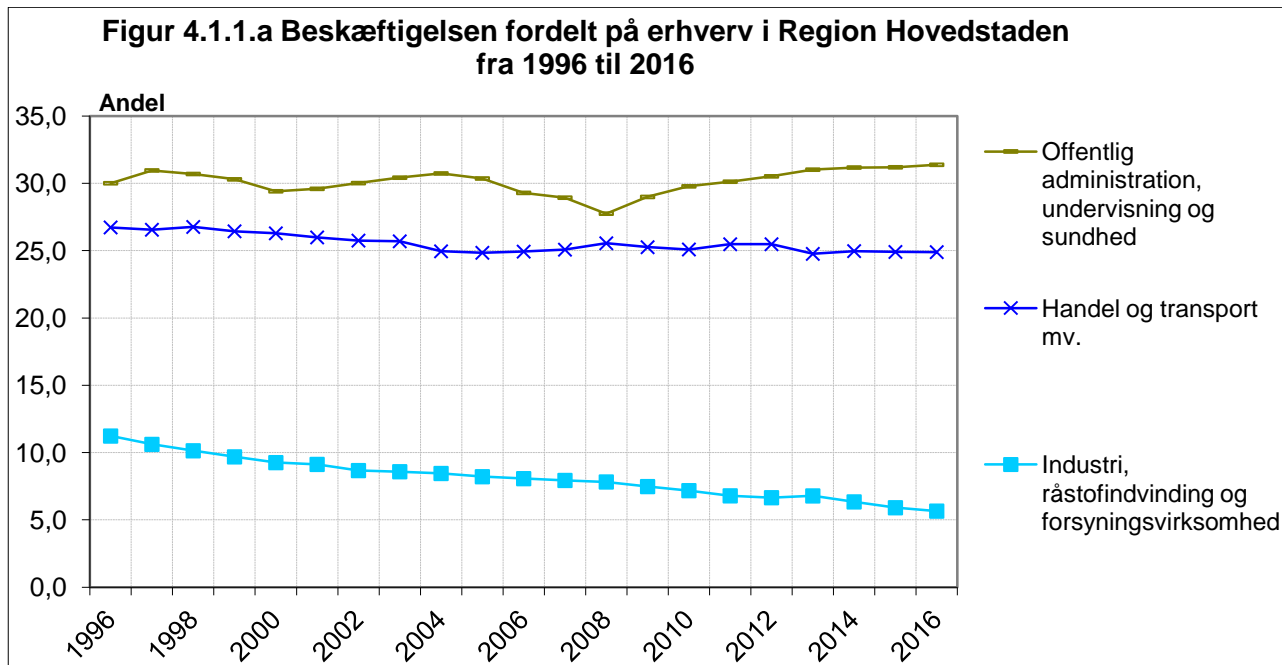
Generelt forventes produktion og beskæftigelse inden for privat service og industriprodukter med høj forarbejdningsgrad at få større vægt, mens landbrugsproduktion og basal industriproduktion forventes at få mindre vægt – jf. præsentation af tendenser i den nationale erhvervsstruktur beskrevet i afsnit 1. Landbrugets andel af beskæftigelsen falder/forventes at falde fra knap 3 % i 2010 til godt 2 % i 2016. Tilsvarende forventes beskæftigelsen inden for industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed at falde fra knap 13 % i 2010 til knap 12 % i 2016. Beskæftigelsen inden for bygge- og anlægsvirksomhed er rimelig konstant omkring 6 % med en svag vækst i slutningen af perioden. Handel og transport vokser/forventes at vokse med omkring 1 % fra 25 % til 26 % frem til 2016.

Inden for privat service er beskæftigelsen stort set uforandret inden for information og kommunikation (ca. 4 %), finansiering og forsikring (ca. 3,5 %) og ejendomshandel og udlejning (ca. 1,5 %). Modsat vokser/forventes erhvervsservice at udgøre ca. 9 %. Kultur, fritid og anden service forventes at være omkring 5 %.

Offentlig service er svagt faldende fra 31,5 % i 2010 til ca. 31 % i 2016.

Udviklingen forventes også at slå igennem i regionerne, men med forskellig styrke. Ser man på fordelingen af beskæftigelsen på erhverv, forventes følgende udvikling for hver af de 5 regioner:

Figur 4.1.1.a og 4.1.1.b Beskæftigelsesfordeling på erhverv Region Hovedstaden

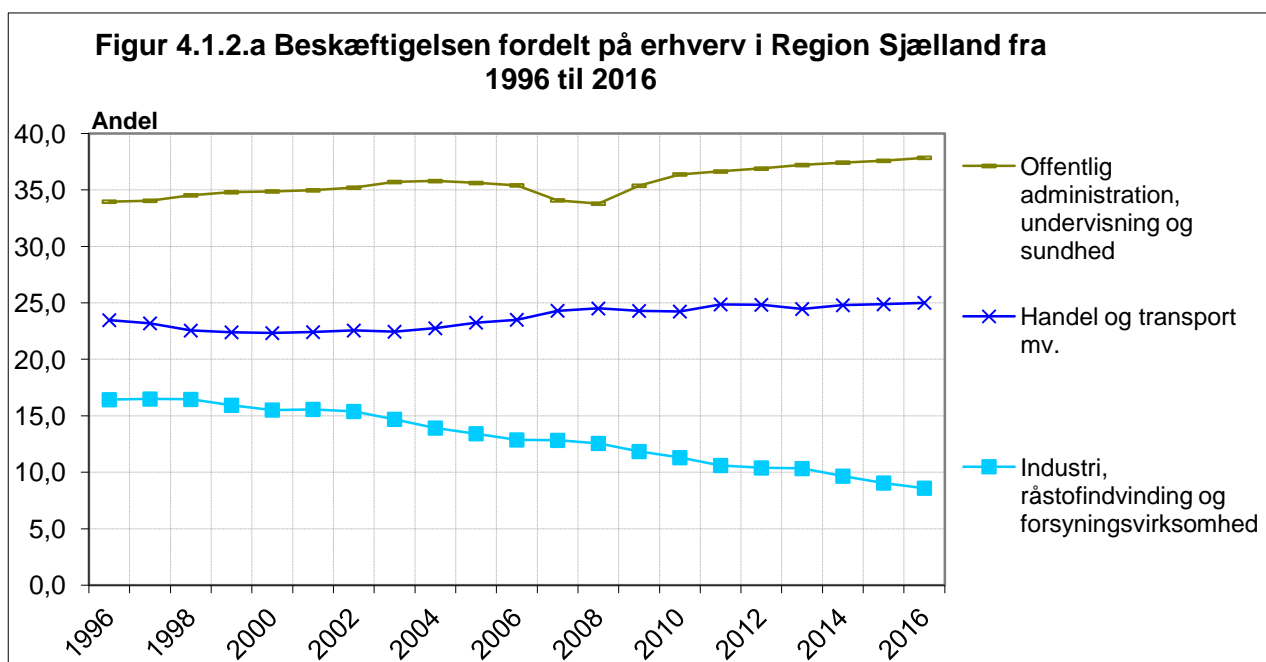

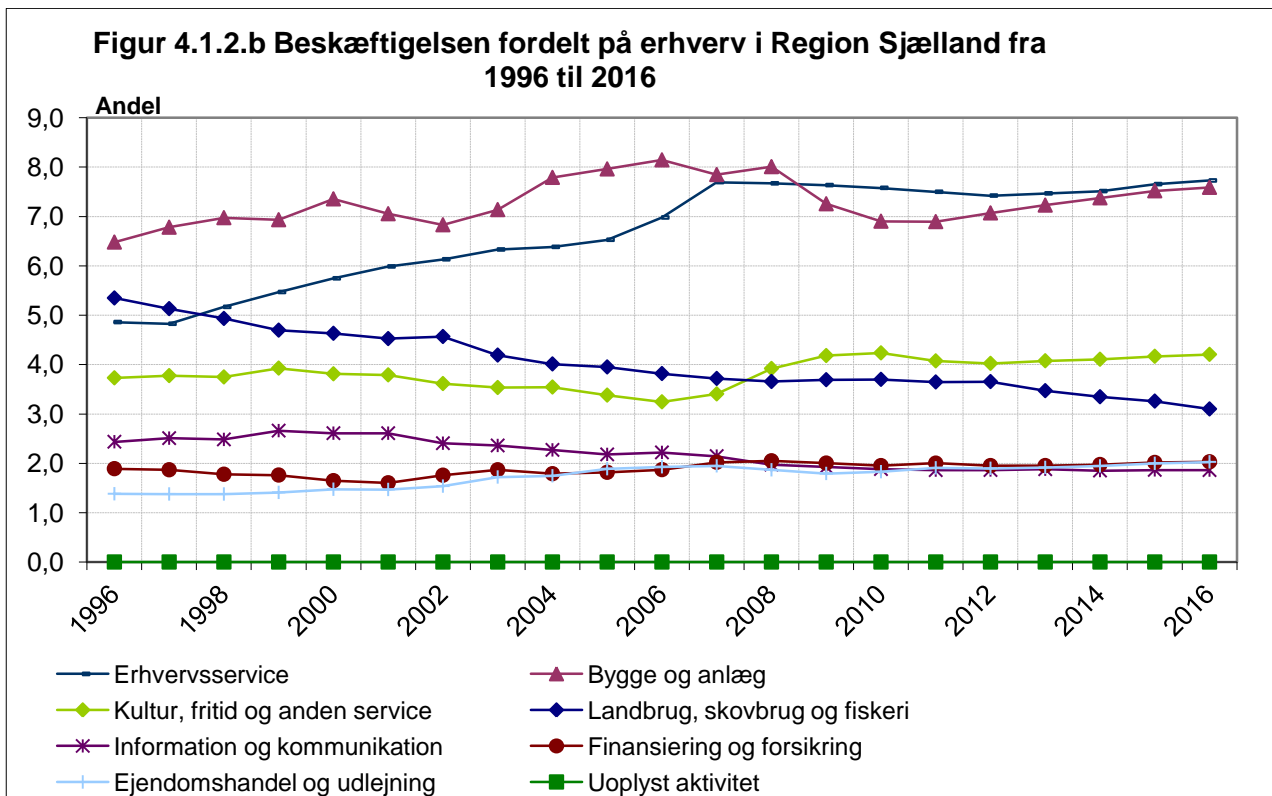
Det fremgår, at udviklingen i Hovedstadsområdet adskiller sig fra andre regioner ved markant lavere beskæftigelse inden for landbrug og industri, råvareindvinding og forsyningsvirksomhed, mens information og kommunikation, finansiering og forsikring, erhvervsservice og kultur, fritid og anden service ligger

højere. Generelt forventes erhvervsstrukturen i Region Hovedstaden at blive fastholdt frem til 2016: Beskæftigelse i handel og transport forventes at vokse med ca. 1 %, mens de øvrige erhverv inden for privat service forventes at være uforandrede. Offentlig service forventes at være svagt faldende frem til 2016, mens landbrug samt industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed forventes også at falde frem til 2016.

For Region Sjælland er erhvervsstrukturen præget af markant højere andel af produktion inden for offentlig service samt bygge- og anlægsvirksomhed, hvilket afspejler regionens rolle som arbejdskraftopland til Region Hovedstaden. Landbrug har større vægt, og industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed har mindre vægt end landsgennemsnittet. Med dette udgangspunkt ses et vækstmønster svarende til det nationale med vækst inden for offentlig service og faldende beskæftigelse inden landbrug og industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed, mens bygge- og anlægsvirksomhed samt handel og transport forventes at vokse svagt, hvorimod øvrig privat service under et forventes at være nogenlunde uændret.

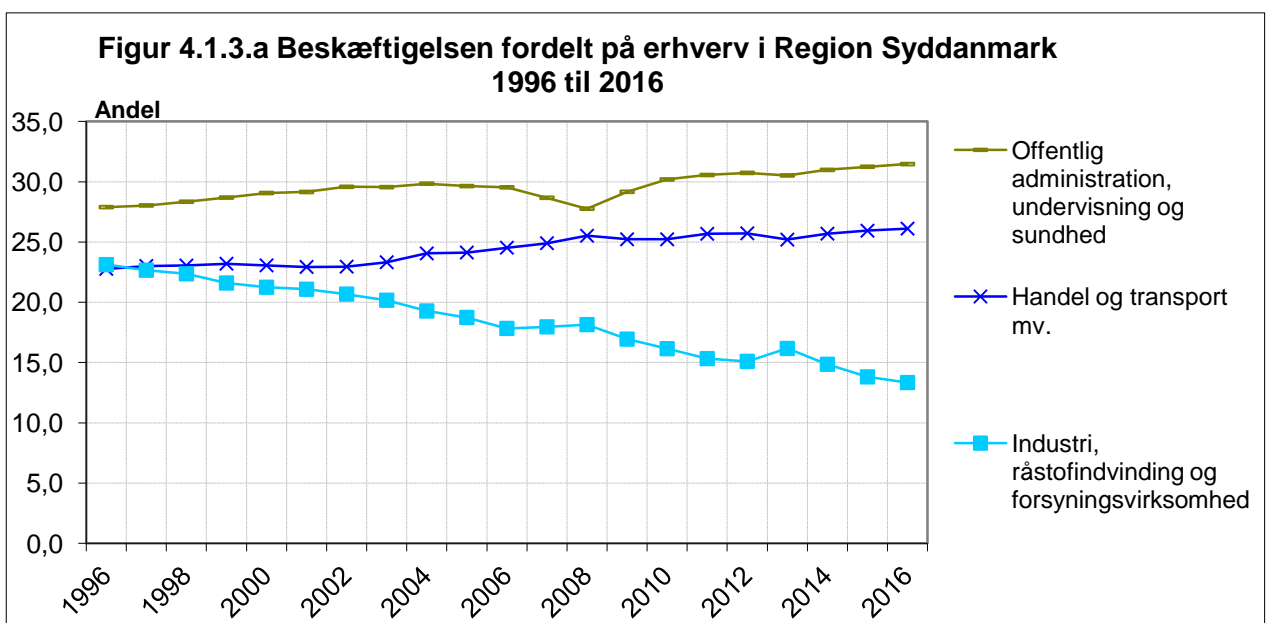
Figur 4.1.2.a og 4.1.2.b Beskæftigelsens fordeling på erhverv i Region Sjælland

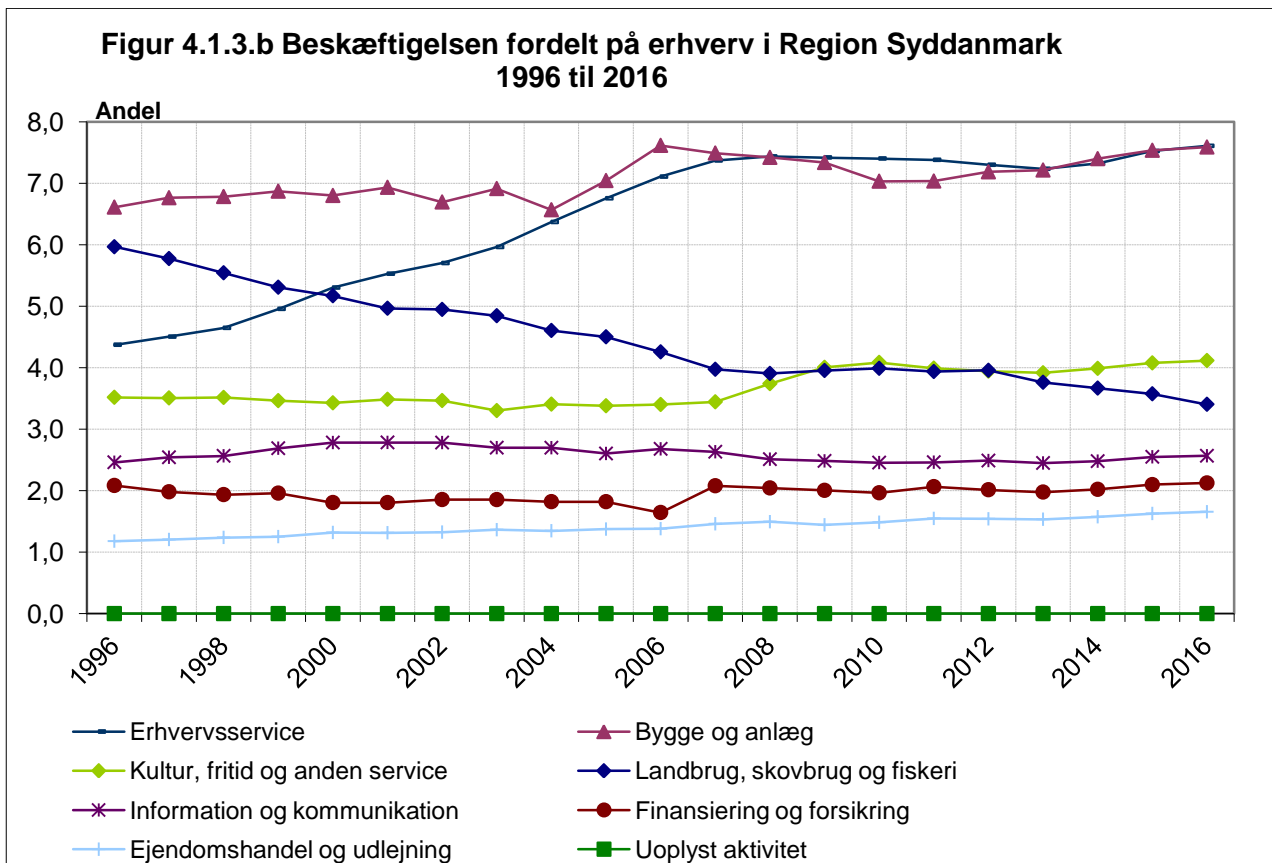

Region Syddanmark har markant højere beskæftigelse inden for landbrug og industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed og lavere andel inden for information og kommunikation, erhvervsservice samt offentlig service:

Figur 4.1.3.a og 4.1.3.b Beskæftigelsesens fordeling på erhverv i Region Syddanmark

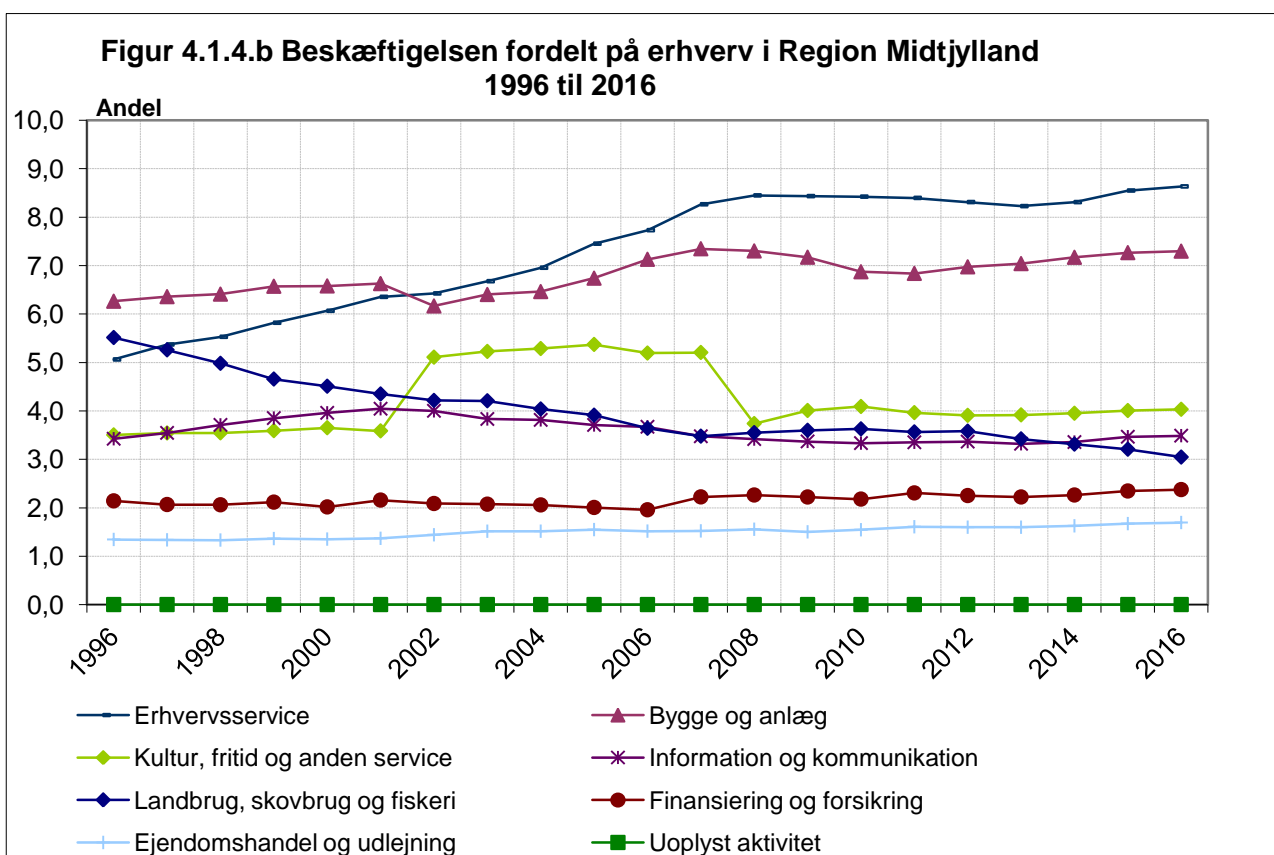
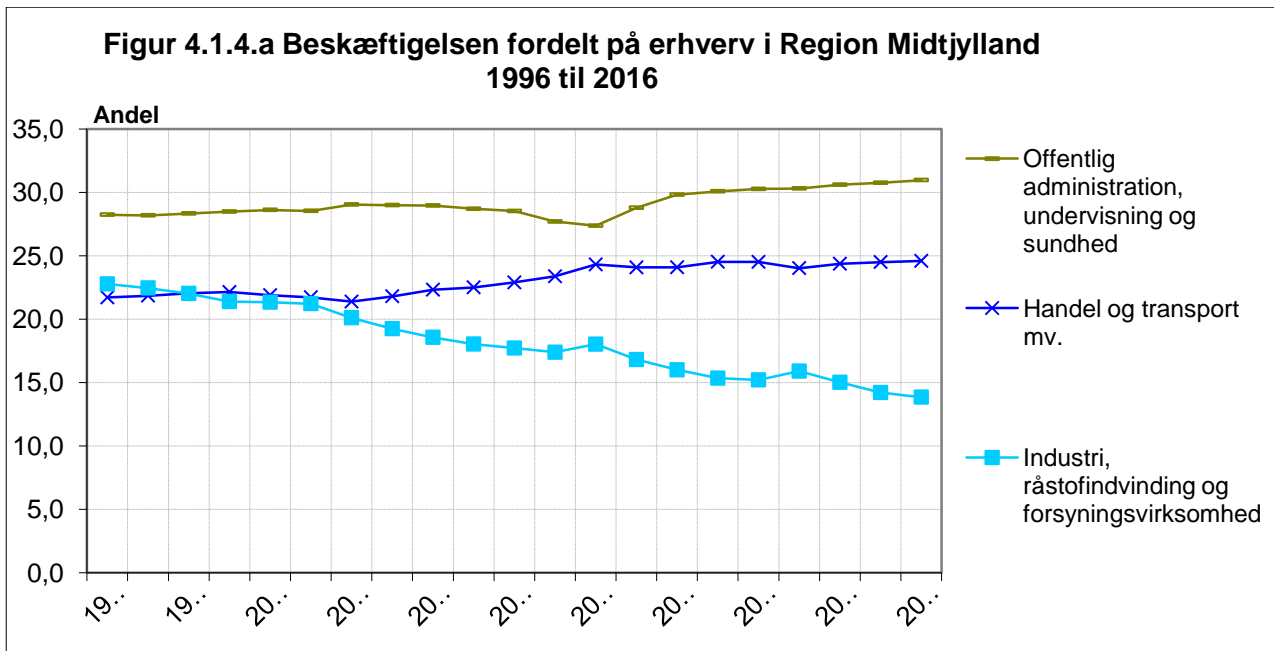

Region Syddanmark forventes at få et mindre fald inden for landbrug og industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed, mens beskæftigelsen inden for handel og transport forventes at vokse marginalt, hvorimod øvrig privat service og offentlig service forventes at være stort set uændrede.

For Region Midtjylland er branchestrukturen påvirket af en blanding af storby-funktioner og traditionelle by-/land-aktiviteter:

Figur 4.1.4.a og 4.1.4.b Beskæftigelsens fordeling på erhverv i Region Midtjylland

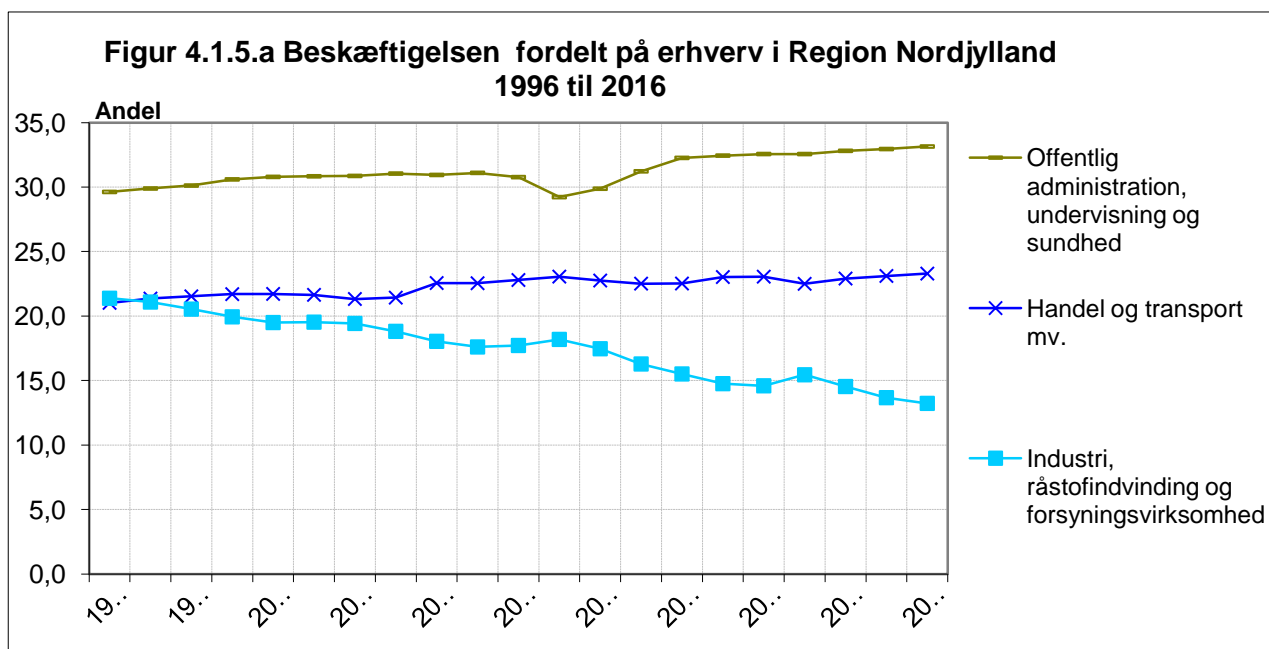

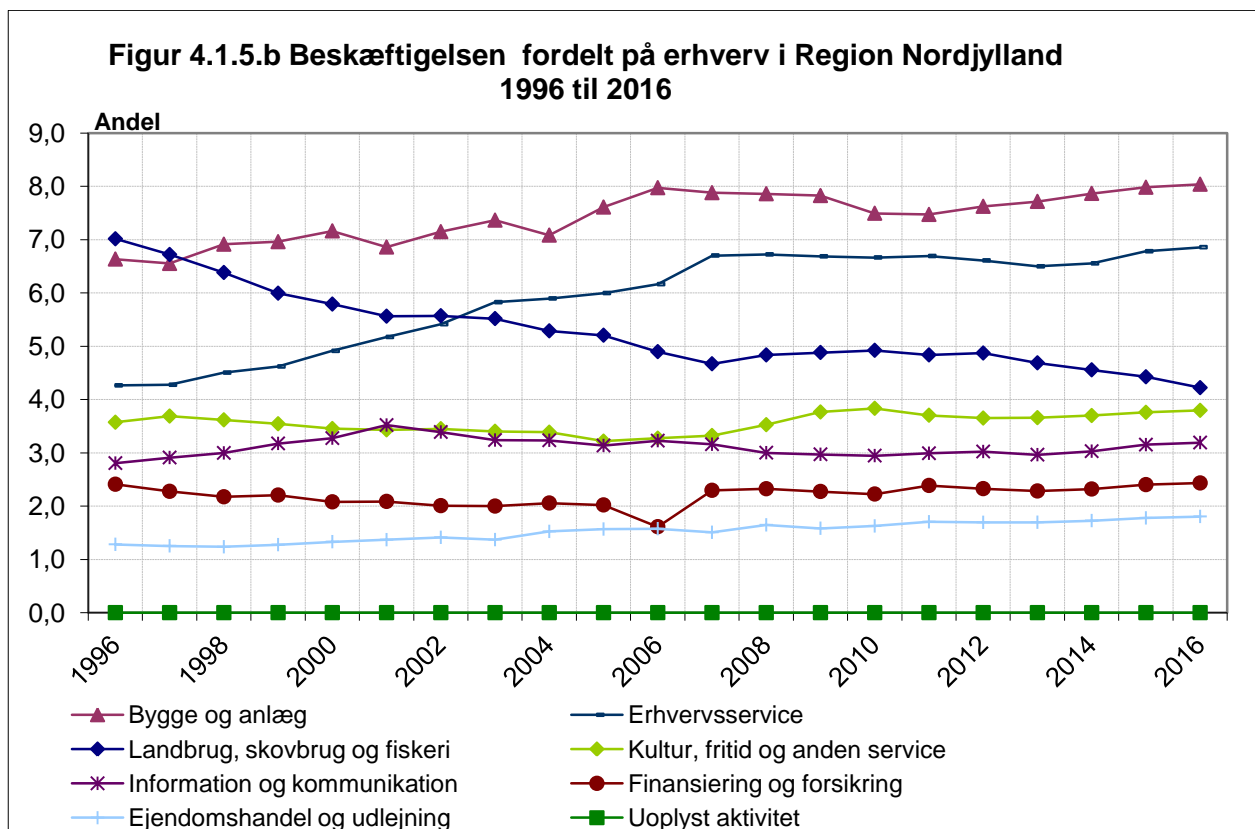
Beskæftigelsen inden for Landbrug og industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed ligger 1 % henholdsvis 4 % over landsgennemsnittet, mens information og kommunikation, finansiering og forsikring, erhvervsservice samt offentlig service ligger ca. 1 % under landsgennemsnittet.

For Region Midtjylland ses et relativt svagere fald frem mod 2016 i industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed, mens der forventes relativt svagere vækst inden for handel og service og uændret beskæftigelse inden for anden privat service og offentligt service.

For Region Nordjylland har især landbrug, men også industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed større vægt målt ved beskæftigelsen. Stort set alle branchegrupper inden for privat service ligger under landsgennemsnittet, ligesom beskæftigelsen inden for offentlig service også ligger under landsgennemsnittet:

Figur 4.1.5.a og 4.1.5.b Beskæftigelsens fordeling på erhverv i Region Nordjylland

Det fremgår, at landbrug og industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed får aftagende andel af beskæftigelsen i overensstemmelse med landstendenserne, mens handel og transport samt erhvervsservice vil få voksende andele. Øvrige privat service branchegrupper samt offentlig service forventes at få uændrede beskæftigelsesandele.

4.2 Regionernes arbejdsmarkeder⁵

En anden central strukturudvikling er de regionale arbejdsmarkeder, hvor tilgængeligheden af kvalificeret arbejdskraft er et afgørende element i regional økonomisk vækst og velfærd. I de følgende tabeller er vist et summarisk uddrag af fremskrivningen af arbejdsmarkederne for de 5 hovedgrupper af uddannelser:

- Ufaglært, studenter mv.
- Faglærte / EFU
- Korte videregående uddannelser
- Mellemlange videregående uddannelser
- Lange videregående uddannelser

For hele landet tegner der sig følgende udvikling:

⁵ I fremstilling ses på 5 hoveduddannelsesgrupper. I brugersystemet kan der hentes oplysninger om udviklingen på de regionale arbejdsmarkeder for 20 uddannelsesgrupper og med yderligere opdeling på køn og alder. Ligeledes kan disse oplysninger hentes for hver af de 98 kommuner.

Tabel 4.1 Udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed for hele landet fra 2010-2016

	Ændringer i		Arbejdsløshed			Ændring i %-point
	Arbejdsstyrke	Beskæftigelse	2010	2016	Ændring	
Alle uddannelser	64.895	66.502	111.598	109.990	-1.608	-0,1
Ufaglært, studenter mv.	-9.098	-46.238	40.841	77.981	37.140	4,1
Faglærte / EFU	-45.260	-15.113	45.235	15.089	-30.146	-3,2
Kort videregående uddannelse – KVU	13.312	14.773	5.899	4.438	-1.461	-0,9
Mellemlang videregående uddannelse – MVU	39.460	47.412	9.541	1.589	-7.952	-1,7
Lang videregående uddannelse – LVU	42.624	46.827	7.011	2.807	-4.204	-1,8

I modelberegningerne er det antaget, at efterspørgslen efter arbejdskraft (beskæftigelsen efter produktionssted) fordelt på uddannelser forlænger den trend i efterspørgslen, som kan konstateres fra 2000 til 2008⁶: Hvis andelen af ufaglærte går ned, fortsætter nedgangen fra 2008 til 2016. På udbudssiden følger udviklingen befolkningsprognosen fra Danmarks Statistik samt hvordan aldersgrupper uddanner sig (en såkaldt kohortemetode). I 2016 vil antal personer i arbejdsstyrken uden uddannelse falde, fordi andelen af uuddannede blandt de ældre er størst og disse grupper pensioneres.

Det bemærkes, at modelberegninger af udviklingen på arbejdsmarkedet er foretaget uden de tilpasninger i markedet, der naturligt kan forventes, hvis der opstår ubalancer. F.eks. kan negativ arbejdsløshed pr. definition ikke forekomme i virkelighedens verden, fordi andre grupper helt eller delvist vil overtage de ledige jobs (fleksibilitet). Resultaterne skal derfor opfattes som en afdækning af de underliggende ubalancer, som kan forventes de kommende år.

Af tabel 4.1 fremgår, at beskæftigelsen for ufaglærte, studenter mv. for hele landet fra 2010 til 2016 forventes at falde med 46.238. Samtidig falder arbejdsstyrken med 9.098. Tilsammen forventes arbejdsløsheden for ufaglærte, studenter mv. at vokse med 37.140 - eller med ca. 4.1 %-points. Der kan derfor i de kommende år forventes en vækst i antal arbejdsløse blandt personer uden kompetencegivende uddannelse. Personer der er faglærte /EFU kan forvente et fald i arbejdsløsheden på godt 30.000 - eller et fald i arbejdsløshedsprocenten med 3,2 %-points. Det skyldes primært et markant fald (afgang fra) arbejdsstyrken på 45.260. Beskæftigelsen forventes at falde med godt 15.000, således at der i de kommende år kan forventes voksende mangel på faglært arbejdskraft. Ser man på arbejdsmarkedet for kort videregående uddannelse forventes en vækst i både antal arbejdspladser knap 15.000 og en stigning i arbejdsstyrke på godt 13.000, som svarer til en svagt faldende arbejdsløshed på 0,9%-points. På trods af at nogle af de undergrupperne kan forvente gode beskæftigelsesmuligheder, vil der også være grupper af personer med kort videregående uddannelse, som kan imødesee voksende arbejdsløshed. For uddannelseskategorien mellemlang videregående uddannelse forventes en vækst i antallet af arbejdspladser, som er større end den stigning i arbejdsstyrken, som forventes frem til 2016. Arbejdsløshedsprocenten forventes således at falde med 1,7 %-points for denne gruppe. For gruppen af lang videregående uddannelse ses ligeledes en forventning om en kraftigere vækst i beskæftigelsen end i

⁶ Det bemærkes, at det databrud fra 2006 til 2007, som opstår som følge af introduktion af branchekoden DB07, kan betyde, at der opstår – formentlig små – mærkværdigheder i trendberegningerne. Ved at føre DB07 tilbage til 1996, vil disse problemer kunne undgås.

arbejdsstyrken, således at arbejdsløsheden forventes at falde med 1,8%-points, dog med betydelige forskelle for undergrupperne.

Generelt viser detaljerede beregninger, at der på alle uddannelsesniveauer er mangel af personer med uddannelser, der retter sig imod social- og sundhedsområdet, mens andre områder tværgående har en ringere arbejdsløshedssituation.

For regioner viser dette billede sig at være forskelligt, idet arbejdsmarkedssituationen for forskellige uddannelsesgrupper er meget forskellig. Ser man først på Hovedstadsregionen tegner der sig følgende billede:

Tabel 4.1.a Udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed for Region Hovedstaden fra 2010-2016

	Ændringer i:		Arbejdsløshed			Ændring i %-points
	Arbejdsstyrke	Beskæftigelse	2010	2016	Ændring	
Alle uddannelser	34.209	30.264	36.435	40.379	3.944	0,5
Ufaglært, studenter mv.	2.587	-10.448	13.496	26.531	13.035	4,8
Faglærte / EFU	-21.613	-8.261	11.350	-2.001	-13.351	-5,6
Kort videregående uddannelse – KVU	3.990	3.499	2.016	2.507	491	1,0
Mellemlang videregående uddannelse – MVU	14.959	15.671	4.057	3.344	-713	-0,5
Lang videregående uddannelse – LVU	23.830	22.369	4.176	5.637	1.461	1,2

For Region Hovedstaden udvikler arbejdsløsheden for de ufaglærte sig mere negativt end i andre regioner, idet beregningerne viser, at arbejdsløshedsprocenten fra 2010 til 2016 i hele landet vokser med 4,1 %, hvorimod arbejdsløshedsprocenten for Region Hovedstaden forventes at stige med 4,8 %. Omvendt for faglærte / EFU forventes arbejdsløsheden at falde med 5,6 % sammenlignet med ca. 3,2 % for hele landet, hvilket leder til en potentielt stor mangel på faglært arbejdskraft i Region Hovedstaden. For personer med lang videregående uddannelse er væksten i arbejdsløshed omvendt meget høj (1,2 % mod et landsgennemsnit på -1,8 %), hvilket tyder på en overskudssituation. For personer med kort videregående uddannelse tyder fremskrivningen på et mindre overskud (1,0 %). Arbejdsmarkedet i Hovedstadsområdet synes derfor – for personer med uddannelse - at adskille sig fra det øvrige land ved relativt større mangel på faglært arbejdskraft og relativt større overskud af personer med videregående uddannelse.

For Region Sjælland tegner der sig følgende billede:

Tabel 4.1.b Udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed for Region Sjælland fra 2010-2016

	Ændringer i:		Arbejdsløshed			
	Arbejdsstyrke	Beskæftigelse	2010	2016	Ændring	Ændring i %-points
Alle uddannelser	1.069	5.236	15.777	11.610	-4.167	-1,0
Ufaglært, studenter mv.	-1.881	-6.774	6.056	10.949	4.893	3,8
Faglærte / EFU	-5.483	-1.931	7.339	3.787	-3.552	-2,2
Kort videregående uddannelse – KVVU	1.414	2.018	629	25	-604	-2,6
Mellemlang videregående uddannelse – MVU	3.261	5.757	996	-1.500	-2.496	-4,1
Lang videregående uddannelse – LVU	1.962	4.418	396	-2.060	-2.456	-11,3

For Region Sjælland ses ligeledes et mønster med voksende arbejdsløshed for ufaglærte og faldende arbejdsløshed for faglærte / EFU, som dog er mindre markant end for resten af landet: Overskuddet af ufaglærte og manglen på faglærte synes mindre. For gruppen med kort videregående uddannelse er beskæftigelsen svagt positiv, mens den for personer med mellemlang og lang videregående uddannelse er markant positiv, hvilket betyder en ændring i ledigheden på hhv. 4,1 %-point og 11,3 %-point. Denne udvikling er modsat Region Hovedstadens, som oplever overskud af personer med mellemlang og lang videregående uddannelse. Pendling synes her at være en nærliggende mulighed for at rette op på balancen.

For Region Syddanmark tegner der sig følgende billede:

Tabel 4.1.c Udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed for Region Syddanmark fra 2010-2016

	Ændringer i:		Arbejdsløshed			
	Arbejdsstyrke	Beskæftigelse	2010	2016	Ændring	Ændring i %-points
Alle uddannelser	3.834	4.652	24.174	23.356	-818	-0,1
Ufaglært, studenter mv.	-4.871	-13.388	8.760	17.277	8.517	4,4
Faglærte / EFU	-8.276	-4.324	10.947	6.996	-3.951	-1,8
Kort videregående uddannelse – KVVU	1.968	3.082	1.313	198	-1.115	-3,0
Mellemlang videregående uddannelse – MVU	6.424	9.065	1.884	-757	-2.641	-2,8
Lang videregående uddannelse – LVU	4.346	6.396	671	-1.378	-2.049	-7,0

For Region Syddanmark forventes overskuddet af ufaglært arbejdskraft henholdsvis manglen på faglært arbejdskraft at udvikle sig nogenlunde som hele landet fra 2010 til 2016. For gruppen med en lang videregående uddannelse forventes – modsat udviklingen i Region Hovedstaden og til dels Region Midtjylland - en generel mangelsituation, idet arbejdsløshedsprocenten for lang videregående uddannelse falder til - 7,0 %-points, ligesom arbejdsløsheden for kort og mellemlang uddannelse også forventes at falde til . ca. -3 %-points.

Ser man på Region Midtjylland viser fremskrivningen fra 2010 til 2016 følgende billede:

Tabel 4.1.d Udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed for Region Midtjylland fra 2010-2016

	Ændringer i:		Arbejdsløshed			
	Arbejdsstyrke	Beskæftigelse	2010	2016	Ændring	Ændring i %-points
Alle uddannelser	22.625	20.906	22.889	24.608	1.719	0,3
Ufaglært, studenter mv.	-1.928	-9.859	7.949	15.880	7.931	3,8
Faglærte / EFU	-6.168	-505	9.992	4.329	-5.663	-2,5
Kort videregående uddannelse – KVU	4.630	4.379	1.355	1.606	251	0,6
Mellemlang videregående uddannelse – MVU	11.053	12.362	1.841	532	-1.309	-1,3
Lang videregående uddannelse – LVU	9.456	10.332	1.277	401	-876	-1,9

For Region Midtjylland ser man en udvikling, som til dels ligner Region Hovedstaden: Der synes at være et voksende overskud af personer uden uddannelse (en stigning i arbejdsløshedsprocenten på 3,8 %), men manglen på faglærte er voksende (et fald i arbejdsløshedsprocenten på 2,5 %). For personer med en kort videregående uddannelser stiger arbejdsløshedsprocenten svagt med 0,6 %. Arbejdsløsheden falder også for grupperne med mellemlang og videregående uddannelse med hhv. 1,3 %-points og 1,9 %-points, hvilket er mindre end i de øvrige regioner, bortset fra Hovedstadsregionen.

For Region Nordjylland viser fremskrivningen følgende resultater:

Tabel 4.1.e Udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og arbejdsløshed for Region Nordjylland fra 2010-2016

	Ændringer i:		Arbejdsløshed			
	Arbejdsstyrke	Beskæftigelse	2010	2016	Ændring	Ændring i %-points
Alle uddannelser	3.158	5.443	12.322	10.037	-2.285	-0,8
Ufaglært, studenter mv.	-3.005	-5.768	4.581	7.343	2.762	2,9
Faglærte / EFU	-3.721	-93	5.606	1.979	-3.627	-3,3
Kort videregående uddannelse – KVU	1.309	1.795	587	101	-486	-3,0
Mellemlang videregående uddannelse – MVU	3.764	4.556	764	-29	-793	-1,9
Lang videregående uddannelse – LVU	3.028	3.311	490	207	-283	-1,8

For Region Nordjylland synes udviklingen i arbejdsløsheden for ufaglærte (2,9 %) og faglærte (-3,3 %) at følge udviklingen for hele landet. For de videregående uddannelser er der tale om et svagt fald i arbejdsløsheden på samme niveau som for landet som helhed. Dog er udviklingen i ledigheden for de korte videregående uddannelser lavere end landsgennemsnittet.